

**UNIVERZA V LJUBLJANI
EKONOMSKA FAKULTETA**

MAGISTRSKO DELO

**KRITIČNA PRESOJA KONSOLIDIRANIH RAČUNOVODSKIH
IZKAZOV V PRIMERU GRADBENE POSLOVNE SKUPINE**

Ljubljana, september 2008

TANJA TOKIĆ

IZJAVA

Študentka Tanja Tokić izjavljam, da sem avtorica tega magistrskega dela, ki sem ga napisala pod mentorstvom prof. dr. Marka hočevarja in skladno s 1. odstavkom 21. člena Zakona o avtorskih in sorodnih pravicah dovolim objavo magistrskega/specialističnega dela na fakultetnih spletnih straneh.

V Ljubljani, dne 12.09.2008

Podpis: _____

KAZALO

1. UVOD	1
2. KONSOLIDIRANJE	4
2.1. Nastanek in namen konsolidiranih računovodskih izkazov	4
2.2. Definicija skupine	6
2.3. Metode in predpostavke konsolidiranja	8
3. POSTOPEK KONSOLIDIRANJA	11
3.1. Poenotenje posamičnih računovodskih izkazov	11
3.2. Konsolidacija kapitala	12
3.3. Izločanje terjatev in obveznosti	15
3.4. Konsolidacija prihodkov in odhodkov	16
3.5. Izločanje nerealiziranih dobičkov in izgub	17
3.5.1. Računovodsko spremljanje pogodb o gradbenih delih v posamičnih računovodskih izkazih in vpliv na konsolidirane računovodske izkaze	20
3.6. Odloženi davki	22
4. SKUPNI PODVIG	24
4.1. Predstavitev skupnega podviga	24
4.1.1. Pogodbeni sporazum	24
4.1.2. Značilnosti skupnih podvigov	26
4.1.3. Prednosti in slabosti skupnih podvigov.....	27
4.1.4. Vrste skupnih podvigov	28
4.2. Računovodsko evidentiranje naložb v skupni podvig	30
4.3. Transferne cene kot specifični problem konsolidacije	30
5. KONSOLIDIRANJE RAČUNOVODSKIH IZKAZOV GRADBENE SKUPINE PODJETIJ	32
5.1. Računovodsko evidentiranje izgradnje objekta v gradbeni skupini podjetij, ko je investitor in izvajalec del podjetje v skupini	33
5.1.1. Primer računovodskega evidentiranja izgradnje objekta v gradbeni skupini podjetij v posamičnih računovodskih izkazih	35
5.1.2. Primer računovodskega evidentiranja izgradnje objekta v gradbeni skupini podjetij v konsolidiranih računovodskih izkazih	38
5.2. Računovodsko evidentiranje naložb v skupni podvig v primeru gradbene skupine podjetij	42
5.2.1. Primer računovodsko evidentiranja naložb v skupni podvig v posamičnih računovodskih izkazih gradbene skupine podjetij	44
5.2.2. Primer računovodsko evidentiranja naložb v skupni podvig v konsolidiranih računovodskih izkazih gradbene skupine podjetij	46
5.3. Druge konsolidacijske knjižbe	49

5.3.1.	Izločanje prihodkov in odhodkov.....	49
5.3.2.	Izločanje terjatev in obveznosti.....	49
5.3.3.	Prodaja osnovnih sredstev in izločanje vmesnih dobičkov in izgub.....	50
5.3.4.	Konsolidiranje naložb v pridružena podjetja	53
5.3.5.	Konsolidiranje kapitala in deleži manjšinskih lastnikov.....	54
5.4.	<i>Konsolidirani računovodski izkazi.....</i>	56
6.	SKLEP	63
7.	LITERATURA	65
8.	VIRI	67

1. UVOD

Dejavnost gradbeništvo je pomembna veja vsakega nacionalnega gospodarstva. Gradbeništvo je dejavnost, ki je v največji meri odvisna od razmer in pogojev na investicijskem trgu ter zahteva naravnost in kontinuiteto na daljše časovno obdobje. Slovenska gradbena podjetja se zavedajo, da stanje gradbene dejavnosti ni ravno bleščeče. Svetovni trend postaja vedno bolj jasen. Pričelo se je obdobje, ko se podjetja združujejo, ali pa večja in močnejša kupujejo manjša. Močna podjetja so si v prvi fazi želela zagotoviti dominantni položaj na ciljnim trgu, s kupovanjem konkurenčnih podjetij in s tem povečevala moč na trgu.

Gospodarstva razvitih držav pa spodbujajo nastajanje novih podjetij, kot nosilcev novih idej, pa tudi njihovo povezovanje, ki pripomore k temu, da se nove ideje na trgu obdržijo in oplemenitijo. Podjetja se povezujejo, da bi lažje obvladovala trg, da bi bila bolj konkurenčna, da bi poslovala z manjšimi stroški in imela večje dobičke ter z namenom ponudbe čim bolj integriranih storitev in s tem čim boljšo ponudbo kupcem.

S 1. januarjem 2002, ko so stopili v veljavo novi spremenjeni SRS, ki so bili prva posledica harmonizacije Slovenskih računovodskih standardov z Mednarodnimi računovodskimi standardi in smernicami Evropske unije, je skupina povezanih oseb postala obvezna sestavljati konsolidirane računovodske izkaze. SRS 2006, ki so stopili v veljavo 1. januarja 2006, so pomen konsolidiranih računovodskih izkazov še bolj poudarili.

Vse gospodarske družbe morajo za vsako poslovno leto na podlagi zaključenih poslovnih knjig sestaviti letne računovodske izkaze in izdelati letno poročilo, skupine kapitalsko povezanih podjetij, pa konsolidirane letne računovodske izkaze in konsolidirano letno poročilo. Namen tako posamičnih kot konsolidiranih računovodskih izkazov je dajati informacije o finančnem položaju, uspešnosti in spremembah finančnega položaja organizacije, ki so koristne širokemu krogu uporabnikov pri njihovem odločanju (Turk et al., 2004, str. 703).

Analiziranje izkazov krovne ali pa posameznih odvisnih družb, ki so del skupine je po mnenju mnogih ekonomistov in finančnikov vsebinsko neustrezno, ker so ti lahko odvisni od transakcij med podjetji znotraj skupine (Vozel, 2005, str. 22).

Edini relevantni izkazi skupine povezanih podjetij so konsolidirani računovodski izkazi, ki prikazujejo računovodske izkaze skupine povezanih podjetij, kot da bi bila vsa podjetja v skupini enovit gospodarski subjekt (Larsen, 1994, str. 247).

Za razumevanje konsolidiranja skupine podjetij v dejavnosti gradbeništvo je potrebno poznati računovodske rešitve glede pripoznavanja prihodkov in odhodkov, ki so

povezani s pogodbami o gradbenih delih. Zaradi narave dejavnosti, sta dan, ko se začne pogodbeno dejavnost in dan, ko je dokončana, navadno v različnih obračunskih obdobjih. Zato je pri obračunavanju pogodb o gradbenih delih najpomembnejše razporejanje prihodkov in stroškov oziroma odhodkov po pogodbah na pravilna obračunska obdobja, v katerih se gradbena dela izvajajo.

Pred začetkom konsolidiranja moramo ob poznavanju posebnosti računovodskih metod v gradbeni dejavnosti razumeti tudi, zakaj konsolidiramo in kako je definirana skupina. Za razumevanje konsolidiranja je potrebno poznati metode, po katerih konsolidiramo in osnovne predpostavke konsolidiranja ter same postopke konsolidiranja. Skupina mora delovati kot samostojna celota, tako kot bi delovala ena sama družba. To prinaša omejitve in pomanjkljivosti s katerimi se srečamo v izkazih in v obvladovanju skupine. Računovodskim izkazom posamičnih družb se ob konsolidiranju zmanjša informativna vrednost, predvsem na račun izločenih neiztrženih dobičkov, kar je še posebno značilnost konsolidiranih računovodskih izkazov gradbene skupine podjetij, kjer so tako izvajalci del kot investitor del osebe ene poslovne skupine.

Prav neiztrženi dobički oziroma izgube so tiste, ki bi v primeru neizločitve omogočale managementu poslovne skupine »napihovati« konsolidirani poslovni izid (Larsen, 1994, str. 432).

Namen magistrskega dela je s pomočjo domače in tuje strokovne literature (knjig, člankov in prispevkov) ter računovodskih standardov prikazati pomen konsolidiranih računovodskih izkazov za potrebe vodenja in odločanja s poudarkom na gradbeni skupini kapitalsko povezanih podjetij. S pomočjo teoretičnih izhodišč in konkretnih primerov bom prikazala posebnosti računovodskega spremljanja pogodb o gradbenih delih. Teoretično in praktično bom predstavila metodo pripoznavanja prihodkov in odhodkov po pogodbah o gradbenih delih glede na stopnjo dokončnosti projekta, ki se v praksi najbolj uporablja.

Metoda stopnje dokončnosti je metoda, ki na najboljši način prikaže finančno stanje gradbenega podjetja (Peterson, 2005, str. 22).

Na podlagi prikaza posebnosti pripoznavanja prihodkov in odhodkov po pogodbah o gradbenih delih glede na stopnjo dokončnosti bom prikazala kakšen pomen imajo posamični računovodski izkazi podjetij v skupini v primeru, ko je eno od podjetij v skupini investitor druga pa so izvajalci del v celotnem gradbenem procesu ter kakšen vpliv imajo taki računovodski izkazi na konsolidirane računovodske izkaze.

Temeljni in glavni cilj magistrskega dela je s teoretično in empirično raziskovalnim metodološkim pristopom priti do spoznanja, da so predvsem v gradbenih poslovnih skupinah, v katerih je investitor in izvajalec del eno od podjetij v skupini, konsolidirani

računovodski izkazi edini relevantni izkazi tako za lastnike kot za druge uporabnike računovodskih izkazov.

Tako je moj cilj podrobneje izdelati, prikazati in predlagati pogodbeno oziroma organizacijsko ureditev načina izgradnje gradbenih projektov v skupini kot skupni podvig z namenom, da bi že posamični računovodski izkazi imeli takšno informacijsko vrednost, kot jo imajo konsolidirani računovodski izkazi v smislu neiztrženih dobičkov, ki so vsebovani v posamičnih računovodskih izkazih in lahko predstavljajo pomemben del izločenih dobičkov znotraj skupine v konsolidiranih računovodskih izkazih.

Magistrsko delo je grajeno na povezovanju spoznanj teorije konsolidiranja in njenih zakonskih osnov z uporabo analize konsolidiranih izkazov na konkretnem primeru slovenske skupine gradbenih podjetij.

Uporabljen je deduktivni raziskovalni pristop, kar pomeni, da izhajam iz obstoječe teorije oziroma zakonskih osnov. Na osnovi tega pristopa v magistrskem delu tudi ilustriram sam postopek konsolidiranja računovodskih izkazov gradbene skupine podjetij na konkretnem primeru. V nadaljevanju pa je deduktivni raziskovalni pristop dopolnjen z induktivnim raziskovalnim pristopom, ki nam pomaga doseči zastavljeni cilj in sicer poda nam osnove za pogodbeno oziroma organizacijsko ureditev načina izgradnje gradbenih projektov v skupini kot skupni podvig z namenom, da bi že posamični računovodski izkazi imeli takšno informacijsko vrednost, kot jo imajo konsolidirani računovodski izkazi.

Magistrsko delo je poleg uvoda in sklepnega dela razdeljeno na štiri osnovne dele. V prvem delu opredelim konsolidacijo računovodskih izkazov in sicer njen namen, definicijo skupine, metode in predpostavke konsolidiranja.

V drugem delu teoretično in s pomočjo ilustrativnih primerov predstavim sam postopek konsolidiranja računovodskih izkazov s poudarkom na izločanju neiztrženih dobičkov in izgub, pri tem pa še predstavim posebnosti računovodskega spremljanja pogodb o gradbenih delih v posamičnih računovodskih izkazih ter na kakšen način je to spremljanje povezano z izločanjem neiztrženih dobičkov skupine gradbenih podjetij.

V tretjem delu podam predlog za izgradnjo gradbenega objekta znotraj poslovne skupine na način, da bi že posamični računovodski izkazi prikazovali sliko, ki jo prikazujejo konsolidirani računovodski izkazi. Tako predstavim računovodstvo, predvsem posebne računovodske rešitve takšne oblike izgradnje objekta, ki jo imenujemo skupni podvig, ter njen vpliv na konsolidirane računovodske izkaze.

V četrtem delu prikažem, na kakšen način poteka konsolidacija računovodskih izkazov gradbenih podjetij PP d.o.o., EP d.d. in SP d.o.o. v primeru, ko sta dve od podjetij podizvajalca in eno investitor ter v primeru, ko naj bi šlo za izgradnjo objekta kot skupnega podviga podjetij v poslovni skupini.

V slovenski literaturi je zelo malo napisanega tako o računovodstvu v gradbeni dejavnosti kot o skupnih podvigih, v tuji literaturi pa je o področju skupnih podvigov najti kar precej študij, vendar je večina omejenih na vzroke, cilje, organizacijsko izvedbo in analizo uspešnosti delovanja, medtem ko je področje računovodstva skupnih podvigov nekoliko umaknjeno v ozadje. Slovenski računovodski standardi 2006 (v nadaljevanju SRS) obravnavajo skupne podvige le v točki Uvoda, zato se na tem področju uporabljajo Mednarodni računovodski standardi (v nadaljevanju MRS). Enako velja za posebnosti računovodskega spremljanja pogodb o gradbenih delih, ki jim je namenjen MRS 11.

2. KONSOLIDIRANJE

2.1. Nastanek in namen konsolidiranih računovodskih izkazov

Vse več podjetij tako v svetu, kot tudi v Sloveniji se odloča za nakup, prevzem ter investicije v druga podjetja. Zaradi tega se je pojavila potreba po konsolidiranju oziroma uskupinjevanju računovodskih izkazov, tako z vidika zakonskih zahtev, še bolj pa zaradi potreb managementa po kontrolingu poveznih podjetij oziroma kontrolingu poslovne skupine podjetij (Kokotec-Novak, 1995, str. 45).

Zakonski predpisi v zvezi s konsolidiranjem so v posameznih državah nastajali različno. Med prvimi državami, ki so imele urejene predpise v zvezi s konsolidiranjem so Združene države Amerike leta 1933, Nemčija 1965, Italija 1965 in Avstrija 1994 (Turk 2004, str. 552).

Na področju harmonizacije računovodskih izkazov je bil v letu 2002 storjen izredno pomemben korak in sicer julija 2002 je Evropska komisija sprejela uredbo o uporabi MRS. Z njo je neposredno predpisala približno 7.000 družbam v državah Evropske unije, ki sestavljajo konsolidirane računovodske izkaze in so uvrščene na organizirane trge vrednostnih papirjev v Evropski uniji, da jih bodo morale od leta 2005 pripravljati v skladu z MRS, ki jih je izdal Odbor za mednarodne računovodske standarde in ki so odobreni za uporabo v Evropski uniji (Vezjak, 2003, str. 31).

Sestavljanje konsolidiranih (skupinskih) računovodskih izkazov je v slovenski zakonodaji uvedeno s sprejetjem Zakona o gospodarskih družbah (v nadaljevanju

ZGD) v letu 1993 in SRS. Prve večje novosti v ZGD in SRS so prinesle novela ZGD-F in SRS 2001, ki so veljale do vključno leta 2005, s katerimi smo dobili natančnejše določbe glede vrste obveznih konsolidiranih računovodskih izkazov in glede razkritij v konsolidiranem letnem poročilu ter natančno določene in opisane metode in postopke konsolidiranja. Vendar pa so se vse do sprejetja sprememb ZGD (ZGD-1) in SRS (2006), ki se uporabljajo za poslovna leta, ki so se pričela s 1. januarjem 2006 ali pozneje, določbe glede konsolidiranja po SRS in MRS precej razlikovale. Določbe SRS (2006) glede konsolidiranja so se skoraj v celoti uskladile z Mednarodnimi standardi računovodskega poročanja (v nadaljevanju MSRP) na kar napotuje tudi ZGD-1 v določbi, da se SRS ne smejo bistveno razlikovati od MSRP (Vrankar, 2008, str. 183).

Samostojna bilanca matičnega podjetja kaže le matični račun naložbe v podrejeno družbo, ne prikazuje pa narave sredstev, prednostnih delnic in obveznic podrejene družbe, ki imajo prednost pred navadnimi delnicami matične družbe. Ne prikazuje tudi donosnosti poslovanja podrejene družbe. Zadržani dobiček podrejenih družb ni znan, če ga matična družba ni izkazala v svojih računovodskih izkazih. Podrejena družba, ki posluje z izgubo, si lahko izposoja denarna sredstva od matične družbe, a njena izguba pri njej ni vidna. Podrejena družba lahko matični družbi izplača dividende iz vplačanega presežka kapitala, tako da ima matična družba na videz ugodnejši izkaz poslovnega izida (Kennedy, McMullen, 1968, str. 181).

Konsolidiranje je računovodska metoda s katero prikažemo premoženjsko in finančno stanje ter poslovno uspešnost skupine podjetij, kot da bi šlo za eno podjetje v t.i. konsolidiranih računovodskih izkazih. Glavni cilj konsolidiranja je zagotoviti uporabnikom informacije o poslovnem in finančnem položaju skupine podjetij. Interesi uporabnikov računovodskih izkazov so lahko različni, zato tudi želijo vplivati na pripravljane računovodskih izkazov. Če želijo lastniki, upniki, zaposleni, vlagatelji in drugi uporabniki informacij dobiti vpogled v resnično in pošteno premoženjsko in finančno stanje ter poslovni izid skupine, morajo uporabiti konsolidirane računovodske izkaze in ne računovodskih izkazov matičnega podjetja. Med seboj povezane družbe namreč lahko prikrijejo oziroma onemogočijo vpogled v resnično premoženjsko in finančno stanje ter poslovno uspešnost posameznih družb, s konsolidiranimi računovodskimi izkazi pa so riziki povezani s tem odpravljani in dejansko prikazujejo poslovanje neke skupine podjetij na resničen in pošten način. Tako veliko pomembnost konsolidiranih računovodskih izkazov pripisujemo zato, ker se z njimi doseže večja preglednost poslovanja.

V Sloveniji je s prenovljenimi SRS 2006, ki določajo, da se morajo naložbe v odvisna in pridružena podjetja izkazovati v posamičnih računovodskih izkazih obvladujočih podjetij po nabavni vrednosti, postala uporaba konsolidiranih računovodskih izkazov nujna, za pravilno presojo poslovanja skupine. Konsolidirani računovodski izkazi so skupek računovodskih izkazov posameznih pravno samostojnih vendar med seboj

gospodarsko povezanih podjetij, ki prikazujejo premoženjsko in finančno stanje ter poslovni izid, kot da bi šlo za eno samo podjetje (Vrankar, 2007a, str. 9).

Poudariti pa je potrebno, da več kot je poslovnih dogodkov med podjetji v skupini, večji je pomen konsolidiranih računovodskih izkazov in manjša je informacijska moč posamičnih računovodskih izkazov podjetij v skupini. To velja zlasti takrat, ko se pri poslih v skupini za oblikovanje cen in prodajnih pogojev upoštevata davčna optimizacija in bilančna politika ter posli ne potekajo po enakih pogojih, kot bi v primeru poslov z neodvisnimi podjetji torej ne po transfernih cenah. Namreč večšina upravljanja povezanih podjetij se začne že znatno pred prenosom čistega dobička na mater, čeprav je tudi tu potrebna trezna presoja, kdaj dobiček pustiti pri hčeri in ga tam investirati in kdaj ga prenesti na materinsko družbo. Podjetje, ki razpolaga z večinskim lastniškim deležem, ima v rokah vzvode bilančno-finančne politike za razpolaganje z dobičkom odvisne družbe že pred obdavčitvijo. Prav to bilančno-finančno sinergijo, pa mnogi ekonomisti poimenujejo kot območje sive lise, oziroma poglavje, ki ga ni mogoče najti v učbenikih (Marcon, 2000, str. 16).

V primeru, da dve podjetji poslujeta neodvisno druga od druge, so informacije o njenem premoženjskem in finančnem stanju ter poslovnem izidu razvidne že iz posamičnih računovodskih izkazov. V primeru, ko eno podjetje obvladuje drugo, ima možnost vplivati na pogoje poslovanja obvladovanega podjetja in s tem posredno na njegovo premoženjsko in finančno stanje ter poslovni izid. Računovodski izkazi obvladovanega podjetja zato pogosto niso takšni, kot bi bili, če bi to podjetje na trgu delovalo povsem samostojno.

Potrebe po pripravi in sama pomembnost konsolidiranih računovodskih izkazov izvira tudi iz dejstva, da nekatera podjetja kontrolirajo oziroma obvladujejo druga in da so zaradi tega povezana v skupino. Opredelitev kontrole oziroma obvladovanja je odločilno za definiranje skupine. Obvladovanje pomeni zmožnost odločanja o finančnih in poslovnih usmeritvah podjetja za pridobivanje koristi iz njegovega delovanja.

2.2. Definicija skupine

Po ZGD tvorijo skupino nadrejena družba in ena ali več podrejenih družb, ki so organizirane kot kapitalske družbe in dvojne družbe oziroma imajo drugo istovrstno pravnoorganizacijsko obliko, ki jo določa pravo družbe v kateri ima družba sedež.

Po ZGD je družba nadrejena drugi družbi tj. podrejeni družbi:

- če ima večino glasovalnih pravic v drugi družbi, ali
- če ima pravico imenovati oziroma odpoklicati večino članov posloводства ali nadzornega sveta druge družbe in je hkrati družbenik te družbe, ali

- če ima pravico do prevladujočega vpliva nad drugo družbo na podlagi podjetniške pogodbe oziroma na podlagi drugega pravnega temelja, ali
- če ima v družbi najmanj 20% glasovalnih pravic in je bila večina članov uprave ali nadzornega sveta te družbe, ki so opravljali to funkcijo v preteklem poslovnem letu in jo še opravljajo takrat, ko je potrebno sestaviti konsolidirane računovodske izkaze, imenovana izključno zaradi uresničevanja glasovalnih pravic nadrejene družbe, ali
- če je delničarka oziroma družbenik v drugi družbi in če na podlagi dogovora z drugim delničarjem oziroma družbenikom te družbe nadzoruje večino glasovalnih pravic v njej, ali
- če je udeležena v kapitalu druge družbe z najmanj 20% in bodisi ima dejansko prevladujoč vpliv v njej bodisi sta obe nadrejeni enotnemu vodenju druge nadrejene družbe.

Vsem naštetim pravicam nadrejene družbe se prištevajo tudi glasovalne pravice oziroma pravice do imenovanja in odpoklica, ki jih ima druga družba, podrejena nadrejeni družbi, ter navedene pravice oseb, ki delujejo za račun nadrejene družbe.

SRS 2006 uporablja drugačne izraze in definira skupino kot:

- obvladujoče podjetje,
- podjetja odvisna od njega zaradi deleža v kapitalu, in
- podjetja odvisna od njega zaradi prevladujočega vpliva iz drugih razlogov.

Pri takšnem enostavnem definiranju določanja meje pomembnosti vpliva enega podjetja v drugem, ko delež v kapitalu preseže 20%, se pojavlja vprašanje ali takšen kriterij pripelje do zelenega rezultata, v smislu zajetja ustreznih podjetij v skupino. Zgodi se namreč lahko, da ima določeno podjetje zelo razpršeno lastniško strukturo z velikim številom lastnikov, ki pa imajo v večini primerov, majhen delež kapitala. V takem primeru lahko že majhen delež matičnega podjetja (npr. 15%) v kapitalu takšnega podjetja pomeni pomemben vpliv. Zato veliko avtorjev po svetu navaja, da naj bi se 20% udeležba v kapitalu drugega podjetja navajala le kot vodilo in nikakor ne kot pravilo oziroma natančno število, s katerim bi se dalo sklepati, da je vpliv posameznega podjetja v drugem podjetju pomemben (Sutton, 2000, str. 429).

SRS 2006 v primerjavi z ZGD bolj ohlapno opredeljuje merila za določanje skupine. Ta temeljijo bolj na strokovnih računovodskih izhodiščih, v skladu s katerimi se podjetja vključujejo v konsolidacijo glede na velikost vpliva, ki ga obvladujoče podjetje lahko uresničuje v drugem podjetju. S SRS 2006 je prvič definiran tudi pojem obvladovanje, ki je opredeljen kot zmožnost odločanja o finančnih in poslovnih usmeritvah podjetja, za pridobivanje koristi iz njegovega delovanja. ZGD pa dopušča možnost, da se v konsolidacijo ne vključuje eno ali več podrejenih družb, če to ni pomembno za resničen in pošten prikaz finančnega položaja in poslovnega izida

skupine. SRS ne navajajo nobenega primera za ne vključitev odvisnega podjetja v konsolidirane računovodske izkaze.

Vsebinsko se oba izraza tako podrejena družba, kot jo določa ZGD kot odvisno podjetje, kot ga določa SRS ujemata.

MRS 27 opredeljuje skupino, kot obvladujočo in vsa odvisna podjetja. Obvladovanje pojmuje kot zmožnost enega podjetja odločati o finančnih in poslovnih usmeritvah drugega podjetja za pridobivanje koristi iz njegovega delovanja. MRS 27 za obstoj obvladovanja ne zahteva izrecno udeležbe v kapitalu, temveč zahteva neposredno ali posredno lastništvo več kot polovice glasovalnih pravic drugega podjetja. Za določitev obvladovanja je pomembna pravna ali pogodbeno podlaga lastništva glasovalnih pravic, ne pa kako se v praksi izvaja.

MRS dopušča, da obvladujočemu podjetju ni potrebno sestaviti konsolidiranih računovodskih izkazov v primeru, ko je tudi samo odvisno podjetje ter so lastniki o tem obveščeni in temu ne nasprotujejo in istočasno s svojimi vrednostnimi papirji niso uvrščeni na trg vrednostnih papirjev ter se ne namerava uvrstiti na javni trg in njegovo obvladujoče podjetje sestavlja konsolidirane računovodske izkaze v skladu z MSRP (Zrinski, 2007, str. 21).

Ločiti je treba tudi pojem skupine gospodarskih družb od pojma povezanih gospodarskih družb, čeprav se pojma mnogokrat prekrivata. Pojem povezane družbe se uporablja le, če se želijo poudariti korporacijskopravni učinki, ki jih ZGD veže na povezane družbe, predvsem urejanje koncernskih razmerij s poudarkom na varstvu zunanjih delničarjev oziroma družbenikov in upnikov v odvisnih družbah. Pri skupini gospodarskih družb oziroma skupini podjetij pa gre za obravnavo gospodarskih družb oziroma skupine podjetij z računovodskega vidika, namenjeno konsolidaciji (Kocbek, 2003, str. 23).

2.3. Metode in predpostavke konsolidiranja

Metode po katerih konsolidiramo povezane družbe se razlikujejo glede na kontrolo obvladujoče družbe v povezani – odvisni družbi. V primeru obvladujočega podjetja in od njega odvisnih podjetij tj., v katerih ima obvladujoče podjetje večinski vpliv, gre za popolno konsolidiranje. Pridružena podjetja v katerih ima sestavljaavec konsolidiranih računovodskih izkazov kot naložbenik pomemben ne pa prevladujoči vpliv, so v konsolidiranih računovodskih izkazih upoštevana po kapitalski metodi. Skupaj obvladovana podjetja se upoštevajo po metodi sorazmernega konsolidiranja ali obračunajo po kapitalski metodi. Za naložbe v delnice oziroma deleže, ki predstavljajo nepomemben vpliv se uporablja naložbena metoda (Vrankar, 2006a, str. 9).

Popolno in sorazmerno konsolidiranje sta metodi konsolidiranja, kapitalska metoda pa ni posebna metoda konsolidiranja ampak je posebna metoda vrednotenja in izkazovanja naložb v kapital drugih podjetij.

Metoda popolne konsolidacije pomeni združevanje računovodskih izkazov obvladujočega podjetja in njegovih odvisnih podjetij od postavke do postavke, tako da se seštevajo sorodne postavke sredstev, dolgov, kapitala, prihodkov in odhodkov.

Ker je treba skupino predstaviti, kot da gre za eno podjetje je pri tem potrebno:

- konsolidirati kapital, kar pomeni izločiti finančne naložbe obvladujočega podjetja v kapital odvisnega podjetja in sorazmernega kapitala odvisnega podjetja in obračunati razlike,
- izločiti medsebojne terjatve in dolgove,
- izločiti medsebojne prihodke in odhodke,
- izločiti neiztržene čiste dobičke in čiste izgube, ki so posledica poslov znotraj skupine,
- izkazati manjšinske deleže v kapitalu in v čistem dobičku,
- ponovno obračunati davke in jih časovno razmejiti (odloženi davki).

Metoda sorazmernega konsolidiranja se uporablja pri obračunavanju naložb v podjetja obvladovana z drugimi lastniki. Bistvena značilnost te metode je, da se v skupino zajamejo posamezna sredstva in obveznosti ter prihodki in odhodki v deležu, ki je enak deležu obvladujočega podjetja v kapitalu skupaj obvladovanega podjetja. Vsi postopki konsolidiranja so vsebinsko enaki, kot pri popolni konsolidaciji.

Za konsolidirane računovodske izkaze ne obstaja posebno knjigovodstvo, temveč nastanejo z združevanjem računovodskih izkazov posameznih samostojnih družb. To dosežemo s posameznimi konsolidacijskimi popravki, ki so potrebni zato, da izključimo iz njih vse pojave, ki izhajajo iz odnosov med enotami v skupini. Tako imajo konsolidirani računovodski izkazi predvsem informacijsko funkcijo, za njihovo oblikovanje pa so potrebni določeni postopki, ki jih imenujemo konsolidiranje.

Tako kot pri sestavljanju posamičnih računovodskih izkazov je tudi pri konsolidiranju potrebno upoštevati računovodske predpostavke o merilih konsolidiranja, ki jih določa 7. Smernica Evropske unije¹ in sicer:

- **predpostavka enotnega podjetja**, ki velja za temeljno predpostavko konsolidiranja, ki zahteva, da konsolidirani računovodski izkazi prikazujejo

---

¹ Evropska gospodarska skupnost (EGS) je sprejela 7. Direktivo o konsolidaciji računovodskih izkazov junija leta 1983, članice EGS pa naj bi jo vgradile v svojo zakonodajo najkasneje do leta 1990. Direktiva predstavlja nekakšno ogrodje in nudi več opcij, kot odgovor na dve osnovni vprašanji in sicer kateri gospodarski subjekt v okviru skupine je dolžan sestaviti in objaviti konsolidirane računovodske izkaze in kaj je bistvena značilnost odnosa med matičnim in odvisnim podjetjem. Države EGS pa lahko v tem okviru izberejo opcije, ki so za njih najprimernejše. Ne gre za določanje pravil, ampak za zagotavljanje večje primerljivosti in višje stopnje razkritosti podatkov.

premoženjsko in finančno stanje ter poslovni izid skupine podjetij, kot da gre za eno podjetje,

- **predpostavka izkazovanja resničnega premoženjskega in finančnega stanja ter poslovnega izida** skupine. V nasprotnem primeru morajo biti v dodatku pojasnjeni vzroki ter njihov vpliv na premoženjski in finančni položaj ter poslovni izid skupine,
- **predpostavka popolnosti vsebine računovodskih izkazov in enotnega zajemanja vanje**, kar pomeni, da se konsolidirajo vsa sredstva in obveznosti ter prihodki in odhodki vseh podjetij, ki sestavljajo skupino, ne glede na to kako se obravnavajo v posamičnih računovodskih izkazih in sicer na način, ki izvira iz predpisov in standardov države obvladujočega podjetja,
- **predpostavka enotnega vrednotenja**, ki pomeni da se vsa sredstva, obveznosti, prihodki in odhodki vrednotijo po enotnih metodah, ki veljajo za računovodske izkaze obvladujočega podjetja, ki sestavlja konsolidirane računovodske izkaze,
- **predpostavka istega datuma**, ki določa da morajo biti konsolidirani računovodski izkazi sestavljeni na isti datum kot posamični računovodski izkazi obvladujočega podjetja. Datum posamičnih računovodskih izkazov odvisnih podjetij ne sme biti različen za več kot tri mesece od datuma sestave konsolidiranih računovodskih izkazov. V takem primeru je potrebno učinke pomembnih poslov za to obdobje preračunati,
- **predpostavka dosledne stanovitnosti pri uporabi metod konsolidiranja**, ki določa dosledno uporabo metod konsolidiranja iz obdobja v obdobje in sicer kot oblikovno stanovitnost in vsebinsko stanovitnost,
- **predpostavka jasnosti in preglednosti**, ki določa, da je jasnost konsolidiranih računovodskih izkazov zagotovljena, če so postavke bilance stanja in izkaza poslovnega izida ter pojasnila k njim vsebinsko pravilna in nedvoumno opredeljena, pri čemer se za enake poslovne dogodke uporabljajo enake oznake ter preglednost, če so postavke in pojasnila postavljena in urejena v razumljivem zaporedju. Obe predpostavki zagotavljata pomembne informacije ter omogočata izkušenemu uporabniku resnične informacije o premoženjskem in finančnem stanju ter poslovnem izidu skupine,
- **predpostavka gospodarnosti**, v smislu primerjave postopkov konsolidiranja za pridobitev informacij in velikostjo stroškov za njih pridobivanje ter vrednostjo dobljenih informacij,
- **predpostavka pomembnosti**, ki določa, da se informacijska vrednost konsolidiranih računovodskih izkazov meri po podatkih, ki jih vsebujejo, in po njihovi pomembnosti.

3. POSTOPEK KONSOLIDIRANJA

V praksi se velikokrat izpostavlja problem primerljivosti konsolidiranih in posamičnih računovodskih izkazov, pa tudi drugih povezanih ali nepovezanih družb (Johansson Östman, 1995, str. 19) . Izpostavlja se, da problemi nastanejo predvsem zaradi:

- prikaza sredstev ali virov sredstev posameznih odvisnih podjetij v konsolidiranih računovodskih izkazih, ki niso enaki izkazanim sredstvom ali virom sredstev navedenih v posamičnih računovodskih izkazih,
- odvisnih družb v tujini, ki se običajno obvladujejo na osnovi računovodskih kazalcev uspešnosti, izraženih v lokalnih valutah, med tem ko so cilji skupine zasnovani na podlagi konsolidiranih računovodskih izkazov, izraženih v valuti obvladujočega podjetja, tj. v poročevalski valuti,

Zaradi naštetih in še drugih problemov obstajajo pravila in postopki konsolidiranja. V SRS je postopek konsolidiranja opisan že v Uvodu in v posebnem poglavju vsakega SRS, ki obravnava posamezno gospodarsko kategorijo.

3.1. Poenotenje posamičnih računovodskih izkazov

Ena izmed najpomembnejših predpostavk in prvi korak pri konsolidaciji je poenotenje računovodskih izkazov. Problem poenotenja posamičnih računovodskih izkazov je predvsem problem velikih multinacionalnih skupin podjetij, saj je za potrebe konsolidacije nujno najprej zagotoviti primerljivost posamičnih računovodskih izkazov tako v časovnem kot vsebinskem pomenu. Tako časovno poenotenje pomeni poenotenje datuma sestavljanja posamičnih računovodskih izkazov in poenotenja obračunskega obdobja, medtem ko vsebinsko poenotenje predstavlja enotnost z vidika oblike poročil in uporabe enakih računovodskih usmeritev pri njihovem sestavljanju.

SRS daje možnost poenostavitve glede časovne enotnosti in sicer, če se v posamičnih računovodskih izkazih poslovno leto razlikuje od poslovnega leta matične družbe se lahko opravijo preračuni za učinke pomembnih poslovnih dogodkov v odvisnih podjetjih, nastalih v vmesnem obdobju, vendar pa to obdobje ne sme biti daljše od treh mesecev, oziroma da odvisna podjetja sestavijo vmesne računovodske izkaze.

Vsebinsko poenotenje v praksi pomeni uporabo metod, ki so dopustne v državi matičnega podjetja. Te metode pa se lahko razlikujejo od metod uporabljenih v uradnih računovodskih izkazih odvisnega podjetja. Prvemu, ki je sestavljen po metodah vrednotenja odvisnega podjetja pravimo računovodski izkazi I, drugemu, ki

je sestavljen po metodah vrednotenja matičnega podjetja oziroma skupine pa računovodski izkazi II. Ta drugi računovodski izkaz se zajame v skupino in se upošteva pri konsolidiranih računovodskih izkazih (Kapl, 1992, str. 274).

V skladu s SRS je treba računovodske izkaze odvisnih podjetij v tuji valuti prevesti v poročevalsko valuto matičnega podjetja. Tako je potrebno sredstva in obveznosti do njihovih virov prevesti v domačo valuto po končnem tečaju, prihodke in odhodke pa po tečajih, ki so veljali v času vračunavanja stroškov in nastanka prihodkov, ali pa – zaradi poenostavitve – po tečajih, približno enakih tedanjim dejanskim tečajem.

V praksi to pomeni, da v primeru, ko podjetje med poslovnim letom enakomerno ustvarja prihodke in odhodke, se le ti v konsolidiranih računovodskih izkazih prevedejo po povprečnem tečaju leta ($\frac{t(01.01)+t(31.12)}{2}$), če pa je poslovanje sezonsko, se za prihodke uporabi povprečni tečaj obdobja ali obdobj, v katerem (katerih) se ustvari pretežni del prihodkov, in smiselno drug tečaj za odhodke.

V prevedenih računovodskih izkazih moramo izkazati tisti čisti dobiček ali izgubo poslovnega leta, ki izhaja iz prevedenega izkaza poslovnega izida. V bilanci stanja izkažemo tečajno razliko, ki je posledica uporabe različnih tečajev, v posebni postavki v okviru kapitala tj. posebni prevedbeni ali konsolidacijski popravek kapitala.

MRS 21 določajo, da se po končnem tečaju preračunajo samo postavke sredstev in obveznosti, postavke kapitala pa se preračunajo po tečajih veljavnih v času nastanka postavk. To pomeni, da v primeru ustanovitve podjetja njegov osnovni kapital vedno preračunamo v predstavitevno valuto po tečaju, ki je veljal ob vplačilu osnovnega kapitala, kasneje ustvarjene dobičke pa po tečaju, ki so veljali ob preračunih poslovnih izidov posameznih let.

3.2. Konsolidacija kapitala

Konsolidacija kapitala je eden od najpomembnejših postopkov med evidentiranji pri izdelavi skupinskih računovodskih izkazov, saj s kapitalom enako kot družba tudi celotna skupina jamči za obveznosti. Namen konsolidacije kapitala je obračunati deleže matične družbe s sorazmernim deležem kapitala odvisne družbe, ki je last obvladujoče družbe. Pri konsolidiranju moramo izločiti sorazmerni del vseh postavk kapitala odvisnega podjetja:

- vpoklicanega kapitala,
- kapitalskih rezerv,
- rezerv iz dobička,
- presežka iz prevrednotenja,
- prenesenega čistega poslovnega izida,

- čistega poslovnega izida poslovnega leta.

Del kapitala odvisnih podjetij, ki je last oseb zunaj skupine, so tako imenovani deleži manjšinskih lastnikov oziroma manjšinski kapital odvisnih podjetij, in je v konsolidirani bilanci stanja izkazan v enotnem znesku. V konsolidiranem izkazu poslovnega izida pa je posebej izkazan poslovni izid, ki pripada manjšinskim lastnikom.

Osnova za izračun deležev manjšinskih lastnikov so računovodski izkazi, sestavljeni za potrebe konsolidiranja, ki so seštetni v zbirne računovodske izkaze. Deleži se obračunavajo vsako leto na novo. Če odvisno podjetje posluje z izgubami, in te v nekem trenutku presežejo vrednost njegovega kapitala, se v konsolidirani bilanci stanja ta izguba obračuna z večinskim kapitalom razen v primeru, če so manjšinski lastniki obvezani in sposobni pokrivati izgubo, ki presega manjšinski kapital. Če odvisno podjetje v naslednjih letih dosega dobičke, se ti toliko časa obračunavajo samo z večinskim kapitalom, dokler ni poravnana vsa izguba, ki bi pripadala manjšinskim lastnikom, a je bila obračunana z večinskim kapitalom.

SRS 2006 opredeljuje le eno možno metodo konsolidacije kapitala in sicer nakupno. Ta se uporablja, ko obvladujoče podjetje kupi delež v odvisnem podjetju in prodajalcu plača kupnino.

Poleg nakupa odvisnega podjetja pa je seveda možna tudi njegova ustanovitev in sicer lahko obvladujoče podjetje ustanovi odvisno podjetje samo ali skupaj z drugimi družbeniki. V trenutku ustanovitve je dolgoročna finančna naložba pri obvladujočem podjetju enaka sorazmernemu kapitalu odvisnega podjetja. SRS 2006 določajo, da mora obvladujoče podjetje naložbo v odvisno podjetje v svojih posamičnih računovodskih izkazih vrednotiti po naložbeni metodi, kar pomeni, da jo izkazuje po nabavni vrednosti ali manjši oslavljeni vrednosti, v primeru, da se vrednost naložbe trajno zmanjša pod njeno nabavno vrednost.

Znesek kapitala, ki se oblikuje po vstopu odvisnega podjetja v skupino (dobički, izgube in prevrednotenja) je v skupini in se iz konsolidiranih računovodskih izkazov ne izloča.

Nakupna metoda se uporablja v primeru nakupa podjetja, ki po nakupu deluje kot odvisno podjetje in sestavlja svoje računovodske izkaze. Obvladujoče podjetje, kot kupec izkazuje dolgoročne finančne naložbe v znesku nabavne vrednosti odkupljenega čistega premoženja odvisnega podjetja. Pri konsolidaciji kapitala je potrebno razpoznavna sredstva in obveznosti odvisnega podjetja preračunati na njihovo pošteno vrednost na dan nakupa, za presežek nad nabavno vrednostjo pa pripoznati dobro ime v okviru neopredmetenih dolgoročnih sredstev, za njen primanjkljaj pa pripoznati prihodke v obdobju v katerem pride do nakupa.

Obvladujoče podjetja pa je ob nakupu sredstev in obveznosti odvisnega podjetja zanje plačalo pošteno vrednost, ki pa je lahko rezultat ocenitve in pogajanj s prodajalcem ter ni enaka knjigovodskim vrednostim sredstev in obveznosti. Razliko med nabavno vrednostjo, ki jo je obvladujoče podjetje plačalo za delež v kapitalu odvisnega podjetja in knjižno vrednostjo sorazmernega dela čistega premoženja imenujemo razlika iz konsolidiranja. Če je ta razlika pozitivna govorimo o skritih rezervah, če je negativna pa o skritih bremenih. Dodaten razlog za razliko so lahko tudi nerazpoznavna sredstva in obveznosti, ki jih označujemo kot dobro ime ali slabo ime oziroma presežek nad nabavno vrednostjo. Glede na to, kako obračunavamo preračunavamo razliko iz konsolidiranja oziroma preračunane pozitivne in negativne razlike pri razpoznavnih sredstvih in dolgovih (skrite rezerve ali bremena), poznamo dve možni različici nakupne metode in sicer metodo knjižne in metodo poštene vrednosti. SRS (2006) v skladu z MRS 3 kot edino možnost predpisujejo metodo poštene vrednosti.

Prvo konsolidacijo kapitala naredimo v trenutku, ko obvladujoče podjetje kupi odvisno podjetje. Z upoštevanjem metode poštene vrednosti se v zbirne računovodske izkaze vključijo poenoteni računovodski izkazi odvisnega podjetja po poštenu vrednosti sredstev in obveznosti. Pri sestavi računovodskih izkazov po poštenu vrednosti moramo obračunati tudi odložene terjatve in obveznosti za davek, ki se nanaša na preračunane pozitivne in negativne razlike pri sredstvih in obveznostih.

Po ugotovitvi razlike med vrednostjo naložbe obvladujočega podjetja in sorazmernim kapitalom odvisnega podjetja tj. razlike iz konsolidiranja le to opredelimo na kaj se nanaša. In sicer ali se nanaša na dobro ime ali na presežek nad nabavno vrednostjo poslovne združitve (slabo ime). To razliko ugotovimo samo pri prvi konsolidaciji kapitala tj. pri prvi vključitvi odvisnega podjetja v konsolidaciji.

Določanje poštene vrednosti razpoznavnosti sredstev in obveznosti je vedno delno subjektivno in ker vsako kupljeno podjetje razpolaga s sredstvi in obveznostmi, ki niso pripoznana oziroma so težko ugotovljiva, je nabavna vrednost praviloma drugačna tako od poštene kot knjižne vrednosti razpoznavnih sredstev in obveznosti.

Pripoznano dobro ime je neopredmeteno sredstvo, ki ga moramo vsako leto podvreči preizkusu slabitve, slabo ime pa je treba takoj pripoznati kot prihodek v izkazu poslovnega izida.

Po ugotovitvi razlike iz konsolidiranja je potrebno izračunati še delež manjšinskih lastnikov v kapitalu.

Pri naslednji konsolidaciji kapitala je potrebno pregledati stanje naložb v odvisna podjetja, saj se med letom lahko spremeni delež kapitala obvladujočega podjetja v odvisnem podjetju. Če se deleži dokupijo je potrebno narediti prvo konsolidacijo

kapitala dokupljenega deleža, če se prodajo pa je potrebno deleže konsolidirati zadnjič in dokončno.

Obračun je potrebno prilagoditi na pošteno vrednost posameznih računovodskih izkazov odvisnih podjetij, preizkusiti slabitev dobrega imena iz prve konsolidacije in obračunati delež manjšinskih lastnikov, ki se obračunavajo vsako leto na novo na podlagi sorazmernega dela kapitala odvisnega podjetja izkazanega v računovodskih izkazih, ki vstopajo v konsolidacijo.

V primeru obračunavanja naložb v podjetja obvladovana skupaj z drugimi lastniki se uporablja **metoda sorazmernega konsolidiranja**, katere bistvena lastnost je, da se v skupino zajamejo posamezna sredstva in obveznosti ter prihodki in odhodki v deležu, ki je enak deležu obvladujočega podjetja v kapitalu skupaj obvladovanega podjetja. Vsi postopki konsolidiranja so pri sorazmernem konsolidiranju enaki kot pri popolnem konsolidiranju, le da se vsa sredstva in obveznosti ter prihodki in odhodki zajamejo v konsolidirane računovodske izkaze samo do velikosti sorazmernega dela, ki pripada obvladujočemu podjetju.

3.3. Izločanje terjatev in obveznosti

Iz temeljne predpostavke konsolidiranja o enotnem podjetju izhaja, da v konsolidiranih računovodskih izkazih ne morejo biti izkazane terjatve in obveznosti med podjetji v skupini saj so le te po svoji naravi notranja obračunska razmerja, v konsolidiranih računovodskih izkazih pa so lahko izkazane le terjatve in obveznosti do drugih oseb, ki so od skupine neodvisne. To se ne nanaša le na terjatve do kupcev in dolgove do dobaviteljev, temveč tudi na vpisani, nevplačani kapital, predujme, čeke in menice, vrednostne papirje, aktivne in pasivne časovne razmejitve, rezervacije in tudi izvenbilančne postavke (Prislan, 2006b, str. 6).

V idealnih razmerah bi bile terjatve in obveznosti znotraj poslovne skupine izkazane v enakih zneskih, tako da jih je mogoče v celoti pobotati in s tem izločiti. Če pri konsolidacijskem pobotanju znesek iz medsebojnih razmerij na obeh straneh ni enak je potrebno ugotoviti vzrok in ga odpraviti. V literaturi te razlike poimenujejo kot prave in kot neprave razlike (Horvat, 2001, str 62).

Neprave konsolidacijske razlike pri terjatvah in obveznostih oziroma dolgovih izvirajo iz napačnih knjižb, časovne neuskkljenosti obračunov, časovno različnih prikazov pri podjetjih in podobno. Pri pojavu takih napak je potrebno zagotoviti stanje, če teh napak ne bi bilo in sicer s popravkom posamičnih računovodskih izkazov ali pa ustrezne popravke opravimo med konsolidiranjem.

Prave konsolidacijske razlike pa so posledica različnih načinov vrednotenja. Odprava teh razlik lahko vpliva prek konsolidiranih prihodkov in odhodkov na konsolidiran poslovni izid in kasneje na konsolidiran preneseni poslovni izid.

Obračunavanje razlik med terjatvami in obveznostmi v konsolidiranem izkazu poslovnega izida je povezano tudi z obračunavanjem odloženih davkov (Prislan, 2006b, str. 9).

Konsolidacijske knjižbe za izločanje sredstev in obveznosti do virov sredstev:

	debet	kredit
Tarjatev ali naložba		X
Obveznost ali kapital	X	

3.4. Konsolidacija prihodkov in odhodkov

Predpostavka obravnavanja skupine kot enotnega podjetja zahteva, da se vsi prihodki in odhodki med podjetji v skupini obravnavajo kot prihodki in odhodki med posameznimi oddelki enega podjetja, kar pomeni, da jih je potrebno med seboj obračunati in izločiti iz konsolidiranih računovodskih izkazov. Gre tako za poslovne prihodke in odhodke, kot za prihodke in odhodke iz financiranja.

Prihodke moramo obračunati z ustreznimi odhodki pri prejemniku sredstev ali storitev. V primeru, da nakupi pri prejemniku, še ne pomenijo odhodkov, jih moramo obračunati s spremembo vrednosti zalog, nabavno vrednostjo prodanega blaga ali proizvodnimi stroški prodanih količin. Prihodki od prodaje sredstev ali storitev, proizvedenih znotraj skupine, ki jih mora prejemnik aktivirati, se obračunajo z vrednostjo usredstvenih lastnih proizvodov ali storitev.

Izločanje prihodkov in odhodkov ne vpliva na poslovni izid skupine. Z njim dosežemo le to, da prihodki in odhodki niso dvakrat ali večkrat zajeti v konsolidiranem izkazu poslovnega izida in da ta izkazuje poslovanje le z osebami zunaj poslovnega izida (Prislan, 2006a, str. 5-6).

Med konsolidirane poslovne odhodke in prihodke je potrebno poleg zneskov iz izvornih izkazov poslovnega izida vključenih podjetij zajeti tudi konsolidacijske razlike, ki se pojavijo pri terjatvah in obveznostih oziroma dolgovih.

Konsolidacijske knjižbe za izločanje prihodkov in stroškov, ki so vsebovani (usredstveni) v zalogah:

- Za že prodane dobavljene zaloge v skupini:

	debet	kredit
Prihodki od prodaje	X	

Nabavna vrednost prodanega blaga X

- Za neprodane dobavljene zaloge v skupini:

	debet	kredit
Prihodki od prodaje	X	
Povečanje stanja zalog in nedokončane proizvodnje		X

3.5. Izločanje nerealiziranih dobičkov in izgub

Izločanje medsebojnih dobičkov in izgub predstavlja enega težjih konsolidacijskih postopkov.

Izhodišče za izločanje vmesnih dobičkov in izgub je načelo realizacije, povezano s teorijo enotnosti. Realizacija dobičkov in izgub je možna šele v trenutku, ko so posamezna sredstva prodana tretjim osebam tj. zunaj skupine. Dokler niso prodana zunaj skupine, jih je treba obračunavati po njihovi nabavni vrednosti ali proizvodjalnih stroških. Dokler sredstva ne zapustijo skupine so dobički in izgube zaradi njihovega gibanja v skupini brezpredmetni in jih je treba izločiti. V skladu s tem je potrebno popraviti vrednost sredstev, zajetih v zbirni bilanci stanja in sicer za tisti del dobičkov oziroma izgub, ki so všteti v njihovo vrednost zaradi prometa znotraj skupine.

Zaradi načela gospodarnosti (glede porabe časa in stroškov) se v praksi pri ugotavljanju vmesnih dobičkov in izgub uporabljajo poenostavitve in ocene.

Da lahko izločimo vmesne dobičke in izgube moramo pripoznati sredstva, pridobljena od drugih odvisnih podjetij in njihove vrednosti v posamičnih bilancah. Te vrednosti moramo primerjati z vrednostmi, ki so za ta sredstva možne z vidika skupine in izločiti razliko med temi vrednostmi in vrednostmi v posamičnih bilancah.

Nabavna vrednost in proizvodjalni stroški, možni z vidika skupine, se glede na način vrednotenja v posamezni skupini lahko gibljejo v razponu med najnižjo in najvišjo možno vrednostjo. Najvišja in najnižja vrednost se določi s pomočjo nabavnih in proizvodjalnih stroškov skupine ob upoštevanju predpostavke enotnega podjetja. Osnova za ugotovitev nabavnih in proizvodjalnih stroškov so stroški tistega podjetja, ki je opravilo dobavo, po prilagoditvi na enotna načela vrednotenja.

Najvišji in najnižji možni stroški, ki jih lahko aktiviramo oziroma usredstvimmo z vidika skupine se lahko razlikujejo od tistih v posamičnih bilancah. K slednjim moramo npr. prišteti stroške transporta znotraj skupine, ki so pri podjetju dobavitelju prodajni stroški, iz vidika skupine pa del nabavnih ali proizvodjalnih stroškov. Od proizvodjalnih

stroškov se morajo odšteti stroški licenc ali najemnin, plačanih drugim odvisnim podjetjem, ki jih z vidika skupine ni možno aktivirati.

Za natančno ugotovitev in izločitev vmesnih dobičkov ali izgub bi bilo potrebno le-te izračunati za vsako posamezno transakcijo znotraj skupine na podlagi kalkulacij podjetja dobavitelja. To je zaradi velike količine s tem povezanega dela smiselno le za dobave manjših količin z veliko vrednostjo. Pri večjem številu, lahko tudi različnih dobav, se lahko vrednosti sredstev ugotovijo tudi na podlagi povprečnega vmesnega izida podjetja in sicer s primerjavo vrednosti prometa dobavitelja znotraj skupine in proizvodnih stroškov možnih z vidika skupine. Če se v sredstvih podjetja nahajajo sredstva nabavljena od vrste podjetij v skupini se za izločanje vmesnih izidov lahko uporabi tudi vmesni povprečni rezultat skupine, ki se ugotovi s primerjavo prometa v skupini s proizvodnimi stroški z vidika skupine.

Zaradi strogega upoštevanja nastanka poslovnega dogodka vplivajo na izid posameznega poslovnega leta skupine samo vmesni dobički in izgube nastali v tistem letu. To pomeni, da prek konsolidiranega izkaza poslovnega izida obračunamo samo spremembo vmesnih dobičkov in izgub na stanje na koncu prejšnjega poslovnega leta. Dobički in izgube, ugotovljeni na koncih prejšnjih poslovnih let, so vplivali na poslovni izid skupine v preteklih letih, zato jih moramo nevtralno obračunati s kapitalom in sicer z rezervami ali s prenesenim poslovnim izidom. Torej vsi rezultati internih transakcij izkazani v posamičnih računovodskih izkazih in ki so bili izločeni v konsolidiranih računovodskih izkazih, morajo biti potem, ko so realizirani nasproti tretjim osebam, vključeni tudi v konsolidirani rezultat. Gre le za časovni zamik pri izkazovanju realiziranih učinkov, ki pri posameznih podjetjih nastopijo prej kot pri celotni skupini podjetij (Vrankar, 2006b, str. 3).

Za obstoj internih dobičkov in izgub morajo biti izpolnjeni trije kriteriji:

- gre za premoženje, ki je lahko v stvareh ali pravicah in jih je moč posamično vrednotiti,
- ki je na dan poročanja aktivirano v konsolidiranem računovodskem izkazu poslovne skupine
- in izvira delno ali v celoti iz transakcij med podjetji v skupini.

Za izločanje internih dobičkov in zalog veljajo le transakcije med podjetji, ki so vključena v konsolidacijski krog. Iz dobav in storitev odvisnega podjetja, ki ni vključeno v konsolidacijski krog, ne morejo izvirati interni dobički in izgube.

Ravno tako dobave podjetja v skupini drugemu podjetju v skupini prek tretjega podjetja, ne veljajo za interno transakcijo, zato se v celoti izkazujejo v konsolidiranih računovodskih izkazih, vendar le pod pogojem, da taka preprodaja sredstev, preko tretjih oseb ni posledica prekrivanja internih dobičkov in izgub.

Standardi dopuščajo opustitev izločitve vmesnih dobičkov in izgub. Če je nakup opravljen v normalnih tržnih razmerah in če bi izločitev povzročila nesorazmerno velik strošek ter če vmesni dobički bistveno ne bi vplivali na poštenost in resničnost konsolidiranih izkazov. V vsakem primeru, pa razloge za opustitev izločitve postavk mora predstaviti v dodatku h konsolidiranim računovodskim izkazom.

Izločanje dobičkov in izgub vpliva na poslovni izid in povzroča začasne razlike med vrednostjo sredstev in obveznosti v zbirnih in konsolidiranih računovodskih izkazih, zato je treba za te začasne razlike obračunati odložene terjatve in obveznosti za davek iz dobička.

Pri prodaji amortizljivih osnovnih sredstev znotraj poslovne skupine je potrebno poleg izločitve dobička ali izgube v poslovnem letu v katerem je bilo sredstvo prodano, upoštevati še njen vpliv na poslovne rezultate v naslednjih letih. Ker se po prodaji osnovnega sredstva njegova nabavna vrednost pri posameznem podjetju najverjetneje razlikuje od njegove nabavne vrednosti z vidika skupine, se razlikuje tudi njegova vrednost amortizacije v konsolidiranem izkazu poslovnega izida. Ta razlika se pojavlja vse dokler osnovno sredstvo ni v celoti zamortizirano tako z vidika skupine kot pri posameznem podjetju.

Tako se pri izločanju vmesnih dobičkov in izgub vsebovanih v zalogah pojavljajo posebnosti, ki jih bomo prikazali v obliki knjižb in sicer je potrebno pri uporabi postopkov konsolidacije najprej konsolidirati prihodke in odhodke oziroma stroške iz medsebojnih transakcij in nato izločiti interne dobičke in izgube vsebovane v zalogah.

Konsolidacijske knjižbe:

	debet	kredit
Prihodki od prodaje podjetjem v skupini	X	
Nabavna vrednost prodanih zalog		X

Knjižba izločitve internih dobičkov in izgub vsebovanih v zalogah:

- Za interne dobičke vsebovane v končnih zalogah:

	debet	kredit
Nabavna vrednost prodanih zalog proizvodov	Y	
Zaloge		Y

- Za interne dobičke vsebovane v začetnih zalogah:

	Debet	Kredit
Zadržani dobički	Y	
Zaloge		Y

V opisanem primeru je upoštevana 100% kapitalska povezanost podjetij v skupini. V primeru, da bi bila kapitalska povezanost manj kot 50%, bi bilo potrebno upoštevati vpliv izločitve na delež manjšinskih lastnikov oziroma njegov delež na dobiček.

3.5.1. Računovodsko spremljanje pogodb o gradbenih delih v posamičnih računovodskih izkazih in vpliv na konsolidirane računovodske izkaze

V gradbeni dejavnosti se pogodbe o gradbenih delih sklepajo v enem obračunskem obdobju, izvajanje in dokončanje objekta ter dokončna uskladitev obračuna med investitorjem in izvajalcem pa lahko traja več obračunskih obdobj. Zato je pri obračunavanju pogodb o gradbenih delih najpomembnejše razporejanje pogodbenih prihodkov in pogodbenih stroškov (odhodkov) na obračunska obdobja, v katerih se gradbena dela izvajajo.

Glede pripoznavanja prihodkov in odhodkov po pogodbah o gradbenih delih obstajajo posebnosti, ki so za gradbeno skupino podjetij, ki sestavlja konsolidirane računovodske izkaze izjemnega pomena.

Prihodki in odhodki po pogodbah o gradbenih delih se v posamičnih računovodskih izkazih pripoznajo na podlagi stopnje dokončnosti pogodbene dejavnosti na dan bilance stanja, če je možno izid pogodbe o gradbenih delih zanesljivo oceniti, kar pomeni, da se lahko zanesljiva ocena izdelava po podpisu pogodbe z upoštevanjem vseh popustov in ukrepov za zmanjšanje stroškov v izvedbeni kalkulaciji ter z upoštevanjem dejanskih pogodbenih ali pogojenih vrednosti z obrtniki ali podizvajalci.

V svetovni praksi se pojavljata dve vrsti pogodb o gradbenih delih in sicer pogodbe s stalno ceno in pogodbe na podlagi stroškov in dodatka.

Pogodbe s stalno ceno so pogodbe o gradbenih delih v katerih izvajalec del privoli v stalno pogodbeno ceno ali stalno ceno na enoto proizvoda, ki jo je mogoče v nekaterih primerih spreminjati v skladu z določbo o povečanju stroškov. Po pogodbi na podlagi stroškov in dodatka se izvajalcu povrnejo stroški, ki jih naročnik prizna ali so drugače opredeljeni, povečani za dodatek od omenjenih stroškov ali za vnaprej določeni strošek. V slovenski praksi pretežni del gradbenih pogodb spada v skupino pogodb s stalno ceno.

Izid pogodbe po stalnih cenah (npr. gradbena pogodba s klavzulo »ključ v roke« ali gradbena pogodba s stalno ceno na enoto proizvoda) je mogoče zanesljivo oceniti, če je mogoče zanesljivo oceniti vse pogodbene prihodke, je mogoče zanesljivo oceniti stroške izpolnitve pogodbe, je mogoče zanesljivo oceniti stopnjo izpolnjenosti pogodbe na dan bilance stanja, je mogoče jasno opredeliti stroške pogodbe, tako da

se dejansko stanje lahko primerja s prejšnjimi ocenami in je verjetno, da bodo v podjetje pritekale gospodarske koristi v zvezi s pogodbo.

Izid pogodbe o gradbenih delih s stroški in dodatkom je mogoče zanesljivo oceniti, če je mogoče nedvoumno ugotoviti stroške po pogodbi in je verjetno, da bodo gospodarske koristi pritekale v podjetje.

Po metodi stopnje dokončnosti del se pogodbeni prihodki vzporejajo s pogodbenimi stroški, nastalimi pri doseganju stopnje dokončnosti del, izid pa je poročilo o prihodkih, odhodkih in dobičku, ki jih je mogoče pripisati deležu opravljenega dela. Ta metoda skupaj z zanesljivo oceno izida zagotavlja pregled nad pogodbo, predvsem pa uporabne informacije o obsegu pogodbene dejavnosti po obdobjih.

Stopnja izpolnjenosti pogodbe se lahko določi na tri načine in sicer:

- kot razmerje pogodbenih stroškov, ki so se pojavili do datuma bilance stanja nasproti ocenjenim celotnim pogodbenim stroškom,
- po pregledu opravljenega dela,
- na podlagi dokončnosti fizičnega deleža pogodbenega dela.

SRS 18 povzema del MRS 11, ki govori o pogoju za pripoznavanje prihodkov in odhodkov po gradbenih pogodbah.

Po MRS 11 se pogodbe o gradbenih delih razvrščajo na:

- pogodbe s stalno ceno v katerih proizvajalec privoli v stalno pogodbeno ceno ali stalno ceno na enoto proizvoda, ki jo je mogoče v nekaterih primerih spreminjati skladno z določili o povečanju stroškov,
- pogodbe na podlagi stroškov in dodatka, po katerih se izvajalcu povrnejo stroški, ki jih naročnik prizna ali so drugače opredeljeni, povečani za dodatek v odstotku od omenjenih stroškov ali za vnaprej določen znesek,
- pogodbe o gradbenih delih, ki vsebujejo značilnosti obeh.

MRS 11 določa tudi, kaj obsegajo pogodbeni prihodki in stroški.

Pogodbeni prihodki obsegajo:

- začetni znesek prihodkov, dogovorjenih v pogodbi,
- spremembe v pogodbenem delu, ki se nanašajo na odmike pri obsegu dela, zmanjšane zaradi pogodbenih kazni, napak v načrtu in podobno.

Pogodbeni stroški so stroški, ki se nanašajo neposredno na pogodbo in obsegajo:

- stroške dela na gradbišču, vključno z nadzorom,
- stroške materiala, uporabljenega za gradbena dela,
- amortizacijo opredmetenih osnovnih sredstev, uporabljenih po pogodbah,
- stroške prevoza materiala in osnovnih sredstev na in z gradbišča,

- stroške najema naprav in opreme,
- stroške konstruiranja tehnične pomoči v zvezi s pogodbo,
- pričakovane stroške jamstev,
- terjatve do tretjih strank.

Navedeni stroški se lahko zmanjšajo za postranske prihodke, kot so prihodki od prodaje odvečnega materiala in odtujitve opredmetenih osnovnih sredstev ob koncu pogodbenega roka.

K pogodbeni dejavnosti pa je po MRS moč pripisati tudi stroške:

- zavarovalnih premij,
- stroške konstruiranja in tehnične pomoči,
- splošne gradbene stroške, kot so npr. stroški obračuna plač za gradbeno osebje.

V primeru, da je v pogodbi posebej označeno, se lahko naročnika bremeni tudi za splošne stroške uprave in razvijanja.

Med stroški, ki so izključeni iz gradbene pogodbe so:

- splošni stroški uprave, razen če so v pogodbi posebej predvideni,
- stroški prodaje,
- stroški raziskovanja in razvijanja, ki niso v pogodbi,
- stroški amortizacije neizrabljenih osnovnih sredstev.

Ker pripoznavanje pogodbenih prihodkov in odhodkov temelji na podlagi ocene pogodbenih prihodkov in odhodkov, se le ti lahko iz obdobja v obdobje povečujejo in zmanjšujejo. Metoda odstotka dokončanosti del se lahko uporablja na kumulativni podlagi v vsakem obračunskem obdobju na sprotne ocene pogodbenih prihodkov in odhodkov.

Učinek spremembe ocene pogodbenih vrednosti se obračuna kot sprememba računovodske ocene ter se uporablja pri določanju prihodkov in odhodkov, pripoznanih v izkazu poslovnega izida v obdobju, v katerem pride do spremembe, in v naslednjih obdobjih.

3.6. Odloženi davki

Seštevek vseh davkov v posamičnih bilancah stanja predstavlja dejansko davčno breme celotne skupine podjetij v opazovanem davčnem obdobju. Zaradi različnih konsolidacijskih knjižb v bilanci stanja se v večini primerov spremeni bilančna vsota

in se razlikuje od vsote bilanc družb v skupini, kar pomeni, da izkazani davek, kot vsota davkov v posamičnih bilancah z vidika skupine ni zadovoljiv.

Da bi zadovoljili razmerju med izkazanim rezultatom poslovanja celotne skupine in njegovim davkom je potrebno upoštevati odložene davke. Z vidika skupine se skuša zagotoviti časovno pravilno razmejevanje davka na rezultat poslovanja. V izračun so zajete le tiste konsolidacijske knjižbe, ki imajo za posledico vpliv na rezultat poslovne skupine.

Namen razmejitev davka tj. odloženih davkov je uveljaviti načelo medobdobnega razporejanja davkov. Z upoštevanjem tega načela se stroški za davek, izkazani v računovodskih izkazih, računajo na podlagi poslovnih računovodskih izkazov in ne na podlagi davčnih računovodskih izkazov. Če je poslovni dobiček v poslovnem letu večji od davčnega, je potrebno prihodnje davčne obremenitve predvideti v obliki odloženih obveznosti za davek. Če je poslovni dobiček manjši od davčnega, nastane z vidika podjetja terjatev do davčne uprave, ki je utemeljena s prihodnjimi zmanjšanimi davčne obremenitve v primerjavi s poslovnim dobičkom.

Sama razlika med poslovnim in davčnim dobičkom pa ni dovolj za oblikovanje odloženih davkov. Pogoj je, da se bo ta razlika v prihodnjih davčnih obdobjih preobrnila in izenačila.

Torej razmejitve davkov se obračunava samo za začasne razlike v davčni obremenitvi med poslovnim in davčnim računovodskih izkazom.

Začasne razlike so razlike med knjižno vrednostjo sredstev ali obveznosti v bilanci stanja in njihovo davčno vrednostjo. Začasne razlike pri konsolidiranju pa so:

- začasne razlike, ki izvirajo iz razlik med uradnimi računovodskimi izkazi odvisnega podjetja in njegovimi računovodskimi izkazi, prilagojenimi računovodskim predpisom obvladujočega podjetja in
- začasne razlike, ki izvirajo iz konsolidacijskih postopkov.

Za obračun odloženih davkov, ki izvirajo iz prvih razlik se navadno uporabljajo davčne stopnje, veljavne za posamezno podjetje, za obračun razmejenega davka, ki izvira iz konsolidacijskih postopkov, pa se najpogosteje uporablja povprečna stopnja davka od dohodka v skupini.

Odložena obveznost in odložena terjatev za davek se pripoznata za vse začasne razlike, razen če se pojavijo iz dobrega ali slabega imena (Vrankar, 2006c, str. 3).

4. SKUPNI PODVIG

Iz tujih virov izhaja, da je skupni podvig (ang. joint ventur) pogodbeno organizacija, ki ni nujno organizirana kot gospodarska družba, v kateri se dve ali več komercialnih pogodbenih strank lotijo posebnega komercialnega posla oziroma projekta, ki nima trajnega značaja.

Takšna oblika sodelovanja je zelo pogosta na področju skupnega raziskovanja, skupnega osvajanja trgov, skupne prodaje proizvodov, skupne gradnje investicijskih projektov, kjer pogosto kot eden od partnerjev nastopa država in na še mnogo področjih.

Potreba po skupnih podvigih se pojavi, ko denarna sredstva, tehnologija ali kadrovske sposobnosti posamezne družbe, ki želi uresničiti projekt, ne zadoščajo za uresničitev projekta (Collier N., Collier C., Halperin, 2002, str. 35).

4.1. Predstavitev skupnega podviga

SRS 2006 obravnava skupni podvig v 12. točki Uvoda. Tu je skupni podvig opredeljen kot pogodbeni sporazum o skupaj obvladovanem gospodarskem delovanju dveh ali več strank. Tako SRS kot MRS 31 opredeljujeta tri vrste skupnih podvigov:

- skupaj obvladovano delovanje,
- skupaj obvladovana sredstva,
- skupaj obvladovano podjetje.

Za vse tri vrste je značilno, da dva ali več podvižnikov zavezuje pogodbeni sporazum.

4.1.1. Pogodbeni sporazum

Pogodba ali pogodbeni sporazum o skupnem podvigu je poleg pogodbe o ustanovitvi mešanega podjetja ena od oblik poslovno-tehničnega in finančnega sodelovanja med večimi osebami (Ilešič, 1991, str. 320).

Pravna narava pogodbenih sporazumov o skupnih podvigih je eno najbolj spornih teoretičnih vprašanj. Teorija se raje posveča ekonomskim vidikom in obdeluje nekatera posebna vprašanja v zvezi s tem pogodbenim sporazumom, kot pa da bi opredelila pravno naravo te pogodbe. Ob tem velja pripomniti, da so ekonomski vidiki

bistveni in da je pogodbeni sporazum nastal zaradi ekonomskih potreb. Ekonomski elementi pravno predstavljajo zgolj vzrok pogodbenega sporazuma ali interes strank, to je skupno poslovanje z namenom doseganja dobička (Belič, 1993, str. 296).

Pogodbeni sporazum določa skupno obvladovanje ter zagotavlja, da delovanja ne obvladuje en sam podvižnik in določa uporabo sredstev in drugih dejavnikov podvižnikov. Vsak podvižnik uporablja lastna sredstva, na drugi strani pa se mu pojavljajo stroški in obveznosti, ravno tako pa skrbi tudi za lastno financiranje, s čimer so povezane njegove obveznosti. Pogodbeni sporazum je tisti, ki običajno določa način delitve prihodkov od prodaje skupnih proizvodov in skupaj nastalih odhodkov med podvižniki (Finnerty, 1996, str. 70).

Po tuji literaturi naj bi pogodbeni sporazum obravnaval najmanj naslednja vprašanja (Yescombe, 2002, str. 39):

- delovanje, trajanje, poročevalske obveznosti skupnega podviga,
- imenovanje upravnega odbora ali ustreznega upravljaljskega organa skupnega podviga in glasovalne pravice podvižnikov,
- prispevek podvižnikov v kapital,
- delitev celotne količine proizvodov, prihodkov in odhodkov ali izida skupnega podviga med podvižnike.

Pogodbeni sporazum je zavezujoč za vse podvižnike in nobeden nima prednosti za enostransko usmerjanje skupnega podviga. Sporazum navadno tudi določa, da se bistvene odločitve, ki vplivajo na doseg ciljev delovanja skupnega podviga sprejemajo soglasno.

V pogodbenem sporazumu je tudi določeno, na kakšen način bo urejeno poslovanje skupnega podviga. Za vodjo vsakodnevnih poslov je lahko imenovan eden od podvižnikov, ali pa je določen poseben poslovodni organ. Določen je tudi upravljavalec delovanja ali poslovanja skupnega podviga za izvajanje politike financiranja in poslovanja v skladu s pogodbenim sporazumom. Nikakor pa ne more usmerjati projekta, ker v takem primeru ne govorimo o skupnem podvigu temveč o odvisnem podjetju.

Delovanje skupnega podviga se prične z dnem, ko začne veljati pogodbeni sporazum. Skupni podvig ima kot tak prednosti pred ostalimi podjetji, saj ni potrebno, da je vpisan v sodni register in zato lahko začne delovati prej kot gospodarski subjekt, ki mora biti vpisan v sodni register.

Združevanje sredstev več gospodarskih subjektov v obliki skupnega podviga ima več prednosti, ki jih lahko opazimo tudi ob koncu delovanja skupnega podviga. Likvidacija skupnega podviga je namreč navadno bolj enostavna in hitrejša kakor likvidacija

podjetja. Skupni podvig se konča ob poteku pogodbenega sporazuma ali takrat, ko skupni podvig konča projekt, z namenom katerega je bil oblikovan.

4.1.2. Značilnosti skupnih podvigov

Iz opredelitve skupnih podvigov izhaja, da imajo vsi skupni podvigi nekatere skupne značilnosti v katerih se razlikujejo od ostalih oblik združevanja sredstev različnih gospodarskih subjektov (Eddey, 1999, str. 227):

- **Posebni komercialni projekt:** skupni podvig se oblikuje zaradi posebnega komercialnega projekta in ni trajne narave. Konča se, ko je končan posel oziroma projekt, zaradi katerega je bil skupni podvig oblikovan.
- **Malo podvižnikov:** v skupnem podvigu navadno sodeluje malo podvižnikov (od 2 do 5).
- **Poslovanje in nadziranje:** funkcija nadziranja pripada vsem podvižnikom, čeprav je stopnja nadziranja lahko različna. Poslovodji ali poslovnemu organu je prepuščena funkcija odločanja o stroških, razen večjih zneskov o katerih odločajo vsi podvižniki. Moč odločanja je navadno določena s pogodbenim sporazumom, ki je največkrat določen na podlagi finančnega deleža v skupnem podvigu.
- **Pogodbeni sporazum:** omejuje podvižnike pri delovanju skupnega podviga in je v pisni obliki. Pogodbeni sporazum je navadno obširen in obravnava že prej omenjena vprašanja.
- **Delitev stroškov:** podvižniki se dogovorijo, da bodo prispevali sredstva, potrebna za delovanje skupnega podviga in sicer v vnaprej dogovorjenih deležih. Poleg denarja lahko ta sredstva predstavljajo zemljišča, stavbe, opremo, storitve, blagovno znamko ali druga neopredmetena sredstva, pod določenimi pogoji pa tudi druga sredstva, kot je na primer delo. Ne glede na vrsto vloženega sredstva se v sporazumu podvižniki dogovorijo o znesku in vrsti prispevka vsakega podvižnika.
- **Delitev koristi:** koristi skupnega podviga se delijo v skladu in na način, ki ga podvižniki dogovorijo v pogodbenem sporazumu, ki določa tako razmerje kot raven delitve. Delijo si lahko proizvode, prihodke oziroma dobiček, licence, patente,...
- **Nedeljivi deleži:** z izjemo, ko podvižnik v skupnem podvigu v celoti zadrži lastništvo nekega sredstva, so sredstva prispevana v skupni podvig, skupna last vseh podvižnikov kot skupnih najemnikov, kjer ima vsak sorazmerni delež v vsakem sredstvu. Proizvodi oziroma druge koristi skupnega podviga niso obravnavane kot imetje skupnega podviga, temveč kot sorazmerni delež ločenih imetij posameznih podvižnikov.

4.1.3. Prednosti in slabosti skupnih podvigov

Rast števila pogodbenih sporazumov v obliki skupnih podvigov kaže, da so takšni dogovori potrebni. Vendar pa ni nujno, da so skupni podvigi edini in najboljši način financiranja gospodarskega razvoja posameznih gospodarskih subjektov. Skupni podvig ima nedvoumno svoje pozitivne in negativne lastnosti.

Potrebno pa je poudariti, da je bistvenega pomena, da se odločimo za najboljšo možnost financiranja nekega projekta.

Po literaturi lahko povzamemo naslednje pozitivne in negativne lastnosti skupnih podvigov (Dubrovski, 2004, str. 81-175):

Prednosti:

- **Združitve primerljivih prednosti pogodbenih strank:** vsak podvižnik lahko prispeva v skupni podvig sredstva, ki mu prinašajo največjo prednost. Eden ima na razpolago zemljišča ali zgradbe, drugi gotovino, stroje, tehnologijo ali znanje. Skupaj imajo tako več možnosti, da v večji meri zadovoljijo skupne potrebe in cilje.
- **Elastičnost pri vrednotenju vložkov:** zaradi različnih sredstev, ki jih lahko podvižniki vložijo v skupni podvig, imajo večjo svobodo pri oceni vrednosti posameznih sredstev (vložkov), to pa jim omogoča, da vzpostavijo med seboj odnose, ki jim najbolj ustrezajo.
- **Možnost skupnega upravljanja:** čeprav je vloga skupnega upravljanja in vodenja, ki jo določa pogodbeni sporazum omejena, daje vsakemu podvižniku možnost, da vpliva na potek delovanja skupnega podviga ter mu omogoča nadzor.
- **Ugodnejše financiranje:** skupni podvig omogoča pridobivanje sredstev pri skupnem tveganju. Vsak podvižnik nosi tveganje za svoj del vloženih sredstev. Ta sredstva so navadno pridobljena pod bolj ugodnimi pogoji, kakor če bi jih pridobili s pomočjo posojil. Za vložena sredstva namreč ni potrebno plačevati obresti, zato lahko vložene glavnice obravnavamo kot brezplačno obliko financiranja skupnega podviga. Skupni podvig pa običajno tudi ne vrača teh sredstev (glavnice) dokler se skupni projekt ne konča.
- **Manjše tveganje za posameznega podvižnika:** zaradi ureditve skupnega podviga, kot skupnega vlaganja, vsak podvižnik ni v celoti odgovoren za delovanje skupnega podviga, zato se zmanjša celotno tveganje vsakega podvižnika. Vsak podvižnik zagotovi le del sredstev in ne financira skupnega podviga v celoti.

- **Zmanjšanje stroškov:** prednost zmanjšanja stroškov je prisotna v primeru mednarodnih skupnih podvigov, saj je skozi skupni podvig možno zmanjšati stroške in tako povečati koristi.

Slabosti:

- **Težavno vrednotenje vložkov:** zaradi različne narave vloženih sredstev, se le ti lahko nerealno ovrednotijo, kar pa vpliva na strukturo vlaganj in kasneje na delitve koristi skupnega podviga.
- **Delitev koristi:** z večanjem števila podvižnikov v skupni podvig se bistveno zmanjša možnost za relativno veliko korist posameznikov. Veliko število pogodbenih strank pa povečuje možnost nepravične delitve koristi.
- **Delitev upravljanja:** vsi podvižniki vplivajo na odločanje o delovanju skupnega podviga, kar vpliva na manjšo pravico do upravljanja tistim, ki so najbolj pripomogli k razvoju projekta skupnega podviga. Poleg omenjenega pa se odločitve sprejemajo počasneje in z manj pripravljenosti k tveganju. To pa je lastnost, ki skupne podvige loči od podjetij, ki so pod nadzorom večinskega lastnika, predvsem pa podjetij z enim lastnikom.
- **Možen slab ugled posameznega podvižnika:** slab poslovni ugled enega izmed podvižnikov vpliva na poslovni ugled celotnega podviga in na poslovni ugled drugih podvižnikov.
- **Dolgotrajno dogovarjanje o oblikovanju skupnega podviga:** zaradi dolgotrajnega dogovora lahko skupni podvig zgubi na svoji aktualnosti. Razlog za dolgotrajnost je predvsem vrsta podrobnosti, ki so predmet pogodbenega sporazuma.

4.1.4. Vrste skupnih podvigov

Kot smo že omenili tako SRS 2006 kot MRS ločijo tri vrste skupnih podvigov: skupaj obvladovano delovanje, skupaj obvladovana sredstva in skupaj obvladovano podjetje.

Pri skupaj obvladovanem delovanju ne gre za ustanovitev podjetja, pa tudi ne za finančni ustroj, ki bi bil ločen od podvižnikov. Vsak podvižnik uporablja svoja sredstva (denar, opredmetena osnovna sredstva,...) in skrbi za lastne zaloge. Za razliko od ostalih dveh vrst skupnih podvigov tu ne gre za uporabo sredstev in drugih proizvodnih dejavnikov ostalih podvižnikov. Pri vsakem podvižniku se pojavljajo stroški in obveznosti, poskrbeti pa mora tudi za lastno financiranje, s čimer so povezane njegove obveznosti. Glede na svoj delež v skupaj obvladovanem delovanju, ki ga določa pogodbeni sporazum, mora podvižnik v svojih posamičnih računovodskih izkazih pripoznati sredstva, ki jih obvladuje in obveznosti, ki jih

prevzame ter del odhodkov, ki jih prevzame in svoj del prihodkov od prodaje blaga ali storitev skupnega podviga.

MRS 31.16. določa, da podvižnik v primeru skupnega obvladovanja delovanja v svojih računovodskih izkazih že pripoznava sredstva, obveznosti, prihodke in odhodke, v zvezi z naštetimi postavkami in zato niso potrebni preračuni in drugi postopki konsolidiranja, kadar podvižnik predstavlja konsolidirane računovodske izkaze.

Pri skupaj obvladovanih sredstvih je poleg skupnega obvladovanja pogosto skupno lastništvo podvižnikov nad enim ali več sredstvi, ki so jih prispevali v skupni podvig ali pridobili zanj in temu tudi služijo ter prinašajo podvižnikom koristi. Vsak podvižnik ima svoj delež v celotni količini proizvodov iz omenjenih sredstev, vsak pa tudi prevzame svoj del odhodkov. Vsak podvižnik ravno tako obvladuje svoj del prihodnjih gospodarskih koristi na podlagi svojega dela v skupaj obvladovanih sredstvih. Pri tej obliki skupnega podviga ravno tako ne gre za ustanovitev gospodarske družbe, pa tudi ne za finančni ustroj, ki bi bil ločen od podvižnikov. Glede na svoj delež v skupaj obvladovanih sredstvih mora podvižnik v posamičnih računovodskih izkazih pripoznati svoj del v skupaj obvladovanih sredstvih, ki so razvrščena glede na vrsto sredstev (npr. osnovna sredstva, zaloge, itd. in ne kot finančne naložbe), vse obveze, ki jih prevzame (kot npr. obveza za financiranje svojega dela vložka), svoj del obveznosti, ki jih prevzame skupaj z drugimi podvižniki v zvezi s skupnim podvigom, vse prihodke od uporabe ali prodaje svojega deleža celotne količine proizvodov skupnega podviga skupaj s svojim deležem odhodkov, nastalih v skupnem podvigu ter vse odhodke nastale pri njem v zvezi z njegovim deležem v skupnem podvigu.

MRS 31.22. določa, da zato ker podvižnik v svojih posamičnih računovodskih izkazih pripoznava sredstva, obveznosti, prihodke in odhodke, v zvezi z naštetimi postavkami niso potrebni preračuni in drugi postopki konsolidiranja, kadar podvižnik predstavlja konsolidirane računovodske izkaze.

MRS 31.23. pa razlaga, da obravnavanje skupaj obvladovanih sredstev kaže bistvo in gospodarsko stvarnost, običajno pa tudi pravno obliko skupnega podviga. Določa tudi, da se posamični računovodski razvidi za skupni podvig lahko omejujejo zgolj na tiste odhodke, ki nastanejo skupaj pri vseh podvižnikih in si jih ti med seboj razdelijo glede na dogovorjene deleže. Za skupni podvig ni treba pripravljati računovodskih izkazov, čeprav lahko podvižniki pripravljajo ravnateljske obračune, da lahko presojujejo uspešnost skupnega podviga.

Za skupaj obvladovano podjetje kot tretjo vrsto skupnega podviga je značilna ustanovitev gospodarske družbe, v kateri ima vsak podvižnik svoj delež. Takšno podjetje posluje na enak način kot druga podjetja z izjemo, da je pogodbeni sporazum tisti, ki določa skupno obvladovanje celotnega takšnega gospodarskega

subjekta. Skupaj obvladovano podjetje obvladuje sredstva skupnega podviga, prevzema obveznosti in povzroča odhodke ter ustvarja prihodke. Pogodbe lahko sklepa v svojem imenu in zbira finančna sredstva za dejavnost skupnega podviga. Vsak podvižnik ima tudi pravico do deleža v poslovnem izidu gospodarskega subjekta na način in v delu, ki ga določa pogodbeni sporazum. Skupaj obvladovano podjetje vodi lastne računovodske razvide ter pripravlja in predstavlja računovodske izkaze tako kot druga podjetja v skladu s SRS oziroma MSRP. Vsak podvižnik navadno prispeva v skupaj obvladovano podjetje denarna ali druga sredstva. Taki prispevki so vključeni v njegove računovodske razvide in pripoznani v njegovih računovodskih izkazih kot finančna naložba v skupaj obvladovano podjetje.

V konsolidiranih računovodskih izkazih se skupni podvig pripozna na podlagi sorazmernega konsolidiranja, ki smo ga opredelili v poglavju 3.2 magistrskega dela, z upoštevanjem deleža določenega v pogodbenem sporazumu.

4.2. Računovodsko evidentiranje naložb v skupni podvig

Skupni podvig je le v primeru skupaj obvladovanega podjetja posebna računovodska poročevalska enota, ki je vključena tudi v konsolidirane računovodske izkaze na način opisan v 3. poglavju magistrskega dela. V primeru skupaj usmerjenega delovanja ali skupaj usmerjenih sredstev to ni v praksi. Pomembno je predvsem to, da podvižnik v konsolidiranih računovodskih izkazih pojasni bistvo in gospodarsko stvarnost oziroma ekonomske elemente skupnega podviga, kot pa obliko skupnega podviga.

To načelo prednosti vsebine pred obliko je pogosto težko upoštevati, saj v nekaterih primerih oblika skupnega podviga vpliva na bistvo in samo gospodarsko stvarnost, kar pa vpliva na računovodske izkaze.

Vsak podvižnik, na podlagi svojega dela sredstev in obveznosti v skupnem podvigu usmerja svoj del gospodarskih koristi. To se kaže v računovodskih izkazih podvižnika v primeru skupaj usmerjenega podjetja.

4.3. Transferne cene kot specifični problem konsolidacije

V najširšem smislu so transferne cene cene blaga in storitev, ki ga zaračunava ena povezana oseba drugi povezani osebi za dobavo blaga oziroma storitve (Rupnik, 1997, str. 19-20). Transferna cena je lahko enaka ali podobna tržni ceni, za katero bi se med seboj dogovorili dve nepovezani osebi.

Problem transfernih cen je v središču zanimanja managerjev, saj lahko prek tega kompleksnega sistema uresničujejo različne cilje. Transferne cene so predvsem pomemben del mednarodnih skupin podjetij, vendar so lahko aktualne tudi za managerje slovenske skupine povezanih podjetij. Managerji matičnega podjetja včasih uporabljajo sistem transfernih cen v smeri umetnega zniževanja dobičkonosnosti posameznega odvisnega podjetja tako, da zanje določijo visoke nakupne in nizke prodajne cene. S tem utišajo zahteve delavcev po višjih plačah in udeležbo delničarjev v dobičku, poleg tega pa prikrivajo visoko dobičkonosno dejavnost podjetja, ki bi lahko povzročila intenzivnejše vstopanje v panogo, večjo konkurenco ter s tem dejansko zmanjšanje dobička ali obratno. Namreč managerji lahko tudi zaradi različnih interesov s transfernimi cenami vplivajo na višje izkazane dobičke v družbah, kjer si to želijo (Broadbent, Cullen, 2003, str. 330). Tako lahko npr. banka, kot uporabnik teh informacij dobi popolnoma drugačne informacije, kot bi jih imela v primeru, da transfernih cen ne bi bilo.

Za vsako podjetje so cene bistvenega pomena, saj s prodajo proizvodov ali storitev dosega prihodke, ki imajo bistven vpliv na temeljni cilj podjetja, to je na maksimizacijo dobička. Pri tem se postavlja vprašanje ali je transferno ceno, ki si jo zaračunavata povezani podjetji možno doseči na tržišču.

Transferne cene so prav tako tudi orodje za minimiziranje valutnega rizika, kajti matično podjetje lahko določa pogoje plačevanja in čas plačila. Poudariti pa je potrebno, da se v praksi med poveznimi podjetji redko zaračunavajo zamudne obresti, kar lahko vodi tudi do brezobrestnega financiranja.

Vsekakor management centrale operira s kompleksnim in občutljivim sistemom, s katerim si zagotavlja konkurenčne prednosti v podjetjih, v katerih si to želi, vendar pa se istočasno izgublja prava slika dobičkonosnosti posameznih odvisnih podjetij, organiziranih po načelu profitnih centrov. Mnogokrat tudi sami managerji zgubijo pravo sliko o dobičkonosnosti posameznega podjetja.

5. KONSOLIDIRANJE RAČUNOVODSKIH IZKAZOV GRADBENE SKUPINE PODJETIJ

Ko govorimo o gradbeni skupini podjetij, govorimo o inženiring skupini podjetij. S pojmom inženiring podjetje si navadno predstavljamo podjetje iz gradbene stroke, ki zagotavlja naročnikom izvedbo objektov »na ključ« ali pa izvedbo posameznih faz tega izvajanja, od projektiranja oziroma izdelave tehnične dokumentacije, pridobitev dovoljenj za gradnjo, izdelavo investicijskih projektov, vodenje izgradnje projekta, nadzora izgradnje in same gradbene izvedbe v lastni režiji ali s podizvajalci z dobavo materiala, opreme in ostalih storitev. Namen takega delovanja tj. zagotavljanja vseh faz gradbenega procesa je biti konkurenčen s ciljem zniževanja stroškov (Gray, Larson; 2003, str. 388).

Če je skupina podjetij lastniško organizirana tako, da je eno od podjetij npr. investitor in hkrati naročnik storitve pri drugih podjetjih, ki so lastniško povezana na način, da sestavljajo skupino povezanih podjetij v smislu določb SRS in ZGD, so zavezana sestavljati konsolidirane računovodske izkaze na način opisan v prejšnjih poglavjih.

Ta ista skupina podjetij pa lahko zgradi objekt v smislu skupnega podviga in sicer bo predmet magistrskega dela izgradnja objekta za trg, kot skupaj obvladovanega gospodarskega delovanja.

Oba načina računovodskega spremljanja izgradnje objekta v skupini povezanih podjetij, tako skupni podvig v obliki skupaj obvladovanega delovanja, kot izgradnjo objekta, ko je tako investitor kot izvajalec del eno od podjetij v skupini, bom predstavila na konkretnem primeru.

Skupino podjetij sestavljajo tri kapitalsko povezana podjetja in sicer podjetje PP d.o.o., kot matično podjetje, ki ima v neposredni lastni 74% delež v kapitalu podjetja EP d.d. in 20% delež v podjetju SP d.o.o.. Podjetje EP d.d. pa ima v neposredni lastni 80% delež v kapitalu podjetja SP d.o.o., kar pomeni, da ima podjetje PP d.o.o. še posredno prek podjetja EP d.d. v lasti 59,2% delež v kapitalu podjetja SP d.o.o..

Osnovna dejavnost podjetja PP d.o.o. je trženje in management nepremičnin. Tako je podjetje PP d.o.o. tisto, ki pri objektih namenjenih prodaji za trg, objekt prevzame, uredi upravljanje in ga do trenutka prodaje kupcu poskuša komercialno izkoriščati. Pri nepremičninah, ki niso namenjene prodaji, nudi storitve upravljavca (vzdrževanje, čiščenje, varovanje,...).

Osnovna dejavnost podjetja EP d.d. je priprava in izvajanje različnih del v visoki gradnji v gradbeništvu, znotraj katere ima podjetje dva proizvodna programa: gradnjo za znane investitorje in gradnjo za trg. Podjetje deluje tudi na področju opravljanja

nepremičninskih storitev ter nabave in priprave zemljišč. Pripravlja in izvaja tudi lastne, tržno zanimive projekte.

Dejavnost visoke gradnje, ki jo izvaja podjetje, vključuje hkratno vodenje in koordiniranje izvedbe večjega števila samostojnih in praviloma časovno omejenih projektov.

Gradnja za znane investitorje, tudi znotraj poslovne skupine, zajema gradnjo novih ter prenovo in rekonstrukcijo starih objektov različne namembnosti. Gradnja za trg vključuje pripravo investicij (nakup zemljišča, pridobivanje dovoljenja za gradnjo, zagotavljanje financiranja), izgradnjo objekta in nato prodajo zgrajenega objekta. V okviru tega programa se kupcem nudijo stanovanja, poslovni prostori in lokali.

Podjetje SP d.o.o. se v sodelovanju z zunanjimi arhitekti in projektanti, ukvarja s pripravo investicij in izvajanjem investicijskega inženiringa, vključno z izvajanjem strokovnega nadzora pri gradnji objektov. Deluje na področju projektiranja, tehničnega sodelovanja in inženiringa pri gradnji objektov v poslovni skupini. Ukvarja se z izdelovanjem arhitektonskih in gradbenih del tehnično-projektne dokumentacije.

5.1. Računovodsko evidentiranje izgradnje objekta v gradbeni skupini podjetij, ko je investitor in izvajalec del, podjetje v skupini

Podjetje PP d.o.o. je s podjetjem EP d.d. dne 15.03.2007 podpisalo gradbeno pogodbo o izvedbi gradbeno in obrtniških del na poslovnem objektu PO2, ki obsega izgradnjo skeleta objekta s streho in fasado. S pogodbo se izvajalec del zavezuje obračunati izgradnjo objekta po sistemu »ključ v roke«. S klavzulo ključ v roke, izvajalec del garantira fiksnost cen, kar pomeni, da je v ceni upoštevan riziko povečanja cen za več kot 10%. Izvajalec del se zavezuje izstavljati naročniku mesečne začasne situacije po potrjenem finančnem planu. Rok za izvedbo pogodbenih del je 30.03.2008. Vrednost pogodbenih del brez DDV je določena v višini 14.900.000 EUR.

Podjetje PP d.o.o. je istočasno s podjetjem SP d.o.o. podpisalo pogodbo za izvajanje investitorskega inženiringa, ki obsega dela kot so svetovanje pri pripravi in zasnovi investicije, izdelava investicijskega programa, terminsko planiranje, sodelovanje z zunanjimi projektanti, upravni postopek za pridobitev gradbenega dovoljenja, oddaja del, organizacija gradnje, organizacija strokovnega nadzora, vodenje postopka primopredaje objekta, sodelovanje pri tehničnem pregledu in upravnem postopku za pridobitev uporabnega dovoljenja, sodelovanje pri odpravi pomanjkljivosti v garancijski dobi in organizacija kvalitetnega pregleda objekta z izvajalci ob poteku garancijske dobe, koordinacija s potencialnimi kupci ter usklajevanje prodajnih

pogojev in priprava prodajnih pogodb. Pogodbena cena je določena v višini 696.000 EUR, brez DDV. Izvajalec bo zaračunaval dela na podlagi terminskega plana poteka del.

V spodnji tabeli (Tabela 1) so prikazane kalkulacije pogodbenih del vključno s stroški plač in stroški financiranja po posameznih podjetjih. Iz tabele je razvidno, da predstavljajo večinski delež stroškov stroški gradbeno obrtniških in izvajalskih del (v nadaljevanju GOI del). Prav tako je razvidno, da se tako podjetje PP d.o.o., kot podjetje EP d.d. financirata z bančnim posojilom, med tem ko se podjetje SP d.o.o. financira z lastnimi viri oziroma viri skupine. Skupaj stroški financiranja skupine so ocenjeni v višini 605.000 EUR.

Izračun stopnje donosa projekta, po podjetjih, kot razmerje med čistim dobičkom in vloženimi sredstvi, je med podjetji zelo različen.

TABELA 1: Kalkulacija stroškov izgradnje objekta PO2

PODJETJE PP d.o.o.		PODJETJE EP d.d.		PODJETJE SP d.o.o.	
PRIPRAVA		GRADNJA		INŽENIRING IN NADZOR	
zemljišče (1.996 m2)	1.651.000	storitve (podizvajalci)	12.615.760	zunanj izvajalci (nadzor)	335.000
komunalna oprema	203.000	obresti	225.000		
projekti	356.000	plače	486.040	plače	205.000
upravni postopek	90.000				
skupaj	2.300.000	skupaj	13.326.800	skupaj	540.000
GRADNJA					
GOI	14.900.000				
skupaj	14.900.000				
DRUGO					
inženiring in nadzor	696.000				
razno	300.000				
obresti	380.000				
skupaj	1.376.000				
SKUPAJ	18.576.000				
prodajna vrednost	22.000.000	pogodbena vrednost	14.900.000	pogodbena vrednost	696.000
donos	18%	donos	12%	donos	29%
Dobiček	3.424.000	Dobiček	1.573.200	Dobiček	156.000

Vir. Interno gradivo podjetja, PP d.o.o., EP d.d. in SP d.o.o. in lastni izračun

5.1.1. Primer računovodskega evidentiranja izgradnje objekta v gradbeni skupini podjetij v posamičnih računovodskih izkazih

Izvajalec del, podjetje EP d.d. ima pogodbo za izgradnjo poslovnega objekta PO2 z nespremenljivo ceno oziroma s klavzulo »ključ v roke« in zaračunava investitorju dela po finančnem načrtu, neodvisno od dejansko opravljenega dela, kar pomeni, da izvajalec ne vodi knjige obračunskih izmer, zato tudi ne izdeluje dejanskih situacij za opravljeno delo temveč izstavlja mesečne začasne situacije.

Na dan 31.12.2007 je podjetje SP d.o.o. iz naslova pogodbe o investitorskem inženiringu zaračunalo in v izkazu poslovnega izida pripoznalo prihodke v višini 556.800 EUR, odhodke v višini 432.484 EUR in dobiček z naslova tega objekta v višini 124.316 EUR (Tabela 3, str. 36)).

Podjetje EP d.d. pa je iz naslova pogodbe za izgradnjo PO2 objekta zaračunalo znesek brez DDV v višini 10.305.000 EUR, pripoznalo pa je znesek v višini, ki ga je določilo v skladu z metodo stopnje dokončanosti del. Namreč podjetje EP d.d. pripozna prihodke in odhodke po pogodbi o gradbenih delih s stopnjo dokončanosti del po metodi razmerja med že nastalimi pogodbenimi stroški za delo opravljeno do določenega dneva in znanimi ocenjenimi celotnimi stroški. Razlika med situacijami po finančnem planu in pripoznanimi prihodki, podjetje v bilanci stanja izkaže kot kratkoročno nezaračunane prihodke ali kot kratkoročno odložene prihodke. Dobički so pripoznani sorazmerno stopnji izvršitve pogodbe.

Pripoznavanje prihodkov in odhodkov po pogodbi o gradbenih delih za poslovni objekt PO2 v podjetju EP d.d., na dan 31.12.2007 v posamičnih računovodskih izkazih podjetja

Podjetje EP d.d. je na podlagi izvajalske pogodbe za izgradnjo poslovnega objekta PO2 in na podlagi podizvajalskih pogodb, ki jih je podjetje sklenilo s svojimi kooperanti ter na podlagi ocenjenih splošnih gradbenih stroškov, ki jih je moč pripisati izgradnji objekta PO2 ocenilo donos, merjen kot razmerje med dobičkom in stroški v višini 12%. Na podlagi planskega oziroma ocenjenega donosa in na podlagi stopnje dokončanosti del je podjetje pripoznalo prihodke v višini 11.463.635 EUR, odhodke v višini 10.253.260 EUR, ter istočasno razmejilo prihodke, kot kratkoročno odložene prihodke v višini 1.343.364 EUR. Iz naslova projekta PO2 je podjetje EP d.d. pripoznalo direktni dobiček v višini 1.210.375 EUR. Način pripoznavanje prihodkov in odhodkov po gradbeni pogodbi je prikazan v Tabeli 2.

TABELA 2: Računovodsko časovno razmejevanje projekta v teku v posamičnih računovodskih izkazih podjetja EP d.d.

30.03.2008	Datum dokončanja (dejanski ali predvideni)	da	Cena po pogodbi fiksna (da/ne)	77%	Stopnja dokončanosti	14.900.000	Planirani prihodki (začetni in dodatni)	11.463.635	Pripoznavni prihodki (v IPI) 31.12.2007	12.807.000	Zaračunani (fakturirani) prihodki do 31.12.2007	-1.343.364	Nezaračunani prihodki (+) / Razmejeni prihodki (-) 31.12.2007	3.436.365	Prihodki, ki bodo še priznani do dokončanja del v letu 2008	10.253.260	Pripoznavni direktni stroški v IPI 2007	10.253.260	Direktni stroški, nastali do 31.12.2007	3.073.540	Predvideni direktni stroški za dokončanje del v letu 2008	13.326.800	Planirani direktni stroški	1.210.375	Pripoznavna razlika 31.12.2007	362.825	Pričakovana razlika do dokončanja del 30.03.2008	1.573.200	Pričakovana skupna razlika (pokritje indirektnih stroškov +/-poslovni izid)

Vir: Interno gradivo podjetja EP d.d. z lastnimi izračuni

Bilanca stanja ter izkaz poslovnega izida podjetij v skupini iz naslova projekta PO2

V prikazu bilanc in izkazov poslovnega izida (Tabela 3) je upoštevan le projekt PO2 in sicer so posebej prikazane transakcije znotraj poslovnega sistema tj. med odvisnimi podjetji. Ostali projekti niso vključeni v ta pregled.

TABELA 3: Bilance stanj in izkazi poslovnega izida poslovnega objekta PO2 po posameznih podjetjih na dan 31.12.2007

BILANCA STANJA NA na dan 31.12.1007	V EUR	V EUR	V EUR
	PP d.o.o.	EP d.d.	SP d.o.o.
SREDSTVA	16.182.821	2.618.989	145.156
Zaloge	2.803.287	0	0
Zaloge (stroški skupine)	13.363.800	0	0
Kratkoročne poslovne terjatve do podjetij v skupini	0	1.890.000	124.000
Denarna sredstva	15.734	728.989	21.156
OBVEZNOSTI DO VIROV SREDSTEV	16.182.821	2.618.989	145.156
Kratkoročne finančne obveznosti do bank	14.109.000	0	0
Kratkoročne poslovne obveznosti do podjetij v skupini	2.014.000	0	0
Kratkoročne poslovne obveznosti do dobaviteljev	41.345	37.900	6.484
Druge kratkoročne poslovne obveznosti	18.476	27.349	14.356
Kratkoročne pasivne časovne razmejitev	0	1.343.365	0
Poslovni izid	0	1.210.375	124.316

IZKAZ POSLOVNEGA IZIDA, leto 2007	v EUR	v EUR	v EUR
	PP d.o.o.	EP d.d.	SP d.o.o.
Čisti prihodki iz prodaje podjetjem v skupini	0	11.463.635	556.800
Sprememba vrednosti zalog proizvodov in nedokončane proizvodnje	16.167.087	0	0
Stroški blaga, materiala in storitev	2.300.000	9.705.114	298.734
Stroški blaga, materiala in storitev (v skupini)	13.363.800		
Stroški dela	275.600	374.250	133.750
Finančni odhodki	227.687	173.896	
Poslovni izid	0	1.210.375	124.316

Vir: Poslovne knjige podjetij PP d.o.o., EP d.d. in SP d.o.o. ter lastna obdelava

Iz bilanc stanja in izkazov poslovnega izida podjetij, ki so vključeni v proces izgradnje poslovnega objekta PO2 je razvidno, da obe podjetji, tako EP d.d. kot SP d.o.o. izkazujeta iz naslova PO2 projekta dobiček, kot je prikazano v Tabeli 4.

Projekcija računovodskih izkazov pri zaključku projekta 31.03.2008

Rok izvedbe projekta je marec 2008. Podjetje PP d.o.o. bo na dan 31.03.2008 pripoznalo prihodke v zvezi z izgradnjo PO2 in sicer v višini prodajne vrednosti 22.000.000 EUR

TABELA 4: Projekcija posamičnih bilanc stanja in izkazov poslovnega izida ob zaključku projekta PO2 po posameznih podjetjih

BILANCA STANJA NA DAN 31.03.2008	v EUR	v EUR	v EUR
	PP d.o.o.	EP d.d.	SP d.o.o.
SREDSTVA	3.424.000	1.573.200	156.000
Denarna sredstva	3.424.000	1.573.200	156.000
OBVEZNOSTI DO VIROV SREDSTEV	3.424.000	1.573.200	156.000
Prenešeni poslovni izid	0	1.210.375	124.316
Poslovni izid	3.424.000	362.825	31.684

IZKAZ POSLOVNEGA IZIDA, marec 2008	v EUR	v EUR	v EUR
	PP d.o.o.	EP d.d.	SP d.o.o.
Čisti prihodki iz prodaje	22.000.000		
Čisti prihodki iz prodaje podjetjem v skupini		3.436.365	139.200
Sprememba vrednosti zalog proizvodov in nedokončane proizvodnje	-16.167.087		
Stroški blaga, materiala in storitev		2.910.646	36.266
Stroški blaga, materiala in storitev (v skupini)	2.232.200		
Stroški dela	24.400	111.790	71.250
Finančni odhodki	152.313	51.104	
Poslovni izid	3.424.000	362.825	31.684

Vir: Lastni izračuni

5.1.2. Primer računovodskega evidentiranja izgradnje objekta v gradbeni skupini podjetij v konsolidiranih računovodskih izkazih

Pri uporabi postopka konsolidacije je najprej potrebno konsolidirati prihodke in odhodke iz internih transakcij. Vse navedene »knjižbe« se bodo nanašale na primer izgradnje PO2.

knjižba 31.12.2007	debet	kredit
<i>V konsolidiranem izkazu poslovnega izida</i>		
Prihodki od prodaje podjetjem v skupini	12.020.435	
Sprememba vrednosti zalog nedokončane proizvodnje		13.363.800
Poslovni izid	1.343.365	
<i>V konsolidirani bilanci stanja</i>		
Kratkoročne pasivne časovne razmejitve	1.343.365	
Poslovni izid		1.343.365

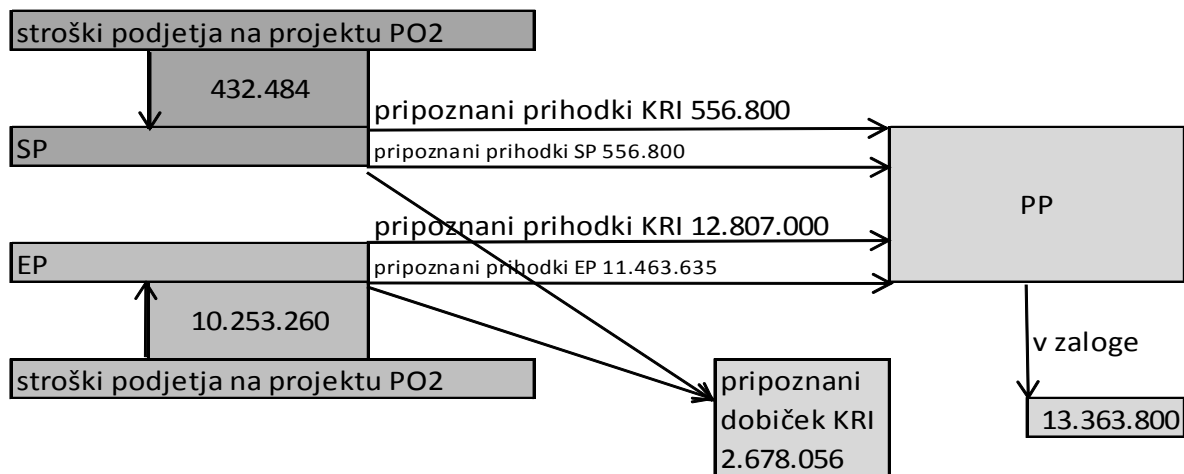
V konsolidiranem izkazu poslovnega izida je potrebno izločiti vse prihodke in odhodke, ki se nanašajo na izgradnjo objekta PO2 in so realizirani znotraj poslovne skupine. Podjetji EP d.d. in SP d.o.o. sta v izkazu poslovnega izida pripoznali skupaj za 12.020.435 EUR prihodkov, podjetje PP d.o.o. pa je v zalogah usredstвило stroške v višini 13.363.800 EUR. Razlika so prihodki, ki jih je podjetje EP d.d. časovno razmejilo in jih je izkazalo med pasivnimi časovnimi razmejitvami, kot kratkoročno zadržane prihodke, zato je potrebno te prihodke v konsolidiranih računovodskih izkazih pripoznati in jih upoštevati v konsolidiranem poslovnem izidu.

Knjižba izločitve internih dobičkov vsebovanih v končnih zalogah:

knjižba 31.12.2007	debet	kredit
Sprememba vrednosti zalog nedokončane proizvodnje	2.678.056	
Zaloge nedokončane proizvodnje		2.678.056

Ker sta obe podjetji EP d.d. in SP d.o.o. v poslovnem letu 2007 z naslova projekta PO2 realizirali dobiček in ker je projekt še vedno v sredstvih (zalogah nedokončane proizvodnje) skupine je potrebno te dobičke izločiti. Skupaj je v postopku konsolidacije potrebno izločiti za 2.678.056 EUR nerealiziranih dobičkov, ki jih prikazuje Slika 1.

SLIKA 1: Izločanje neiztrženih dobičkov

Vir: Lastni izračun

Za navedene knjižbe je potrebno v postopku konsolidacije obračunati odložene davke za vse tiste postavke, ki vplivajo na konsolidirani izid tekočega leta in jih podjetja v posamičnih računovodskih izkazih niso obračunala.

Tako je potrebno obračunati odloženi davek za izločeni dobiček, ki sta ga podjetji EP d.d. in SP d.o.o. realizirali v letu 2007 in na ta dobiček plačali davek na dohodek pravnih oseb in sicer v višini zakonsko določene stopnje, ki je veljala za tekoče leto 2007 in je znašala 23%.

Odloženi davek je potrebno obračunati tudi za razmejeni del prihodkov v posamični bilanca stanja podjetja EP d.d., ki davka ni plačalo, vendar so prihodki vključeni v konsolidirane računovodske izkaze skupine.

Odloženi davki so obračunani po stopnji davka od dohodka pravnih oseb, ki bo veljavna v letu 2008 v višini 22%.

Knjižbe oblikovanja odloženih davkov:

knjižba 31.12.2007	debet	kredit
Odložena terjatev za DDPO (22% od 2.678.056)	589.172	
Odloženi DDPO (22% od 2.678.056)		589.172
Odložena obveznost za DDPO (22% od 1.343.365)		295.540
Odloženi DDPO (22% OD 1.343.365)	295.540	

Na podlagi opisanih konsolidacijskih knjižb je v nadaljevanju narejena konsolidirana bilanca stanja (KBS) in konsolidirani izkaz poslovnega izida (KIPI) poslovnega objekta PO2.

TABELA 5: Konsolidirana bilanca stanja in izkaz poslovnega izida poslovnega objekta PO2 na dan 31.12.2007

KONSOLIDIRANA BILANCA STANJA na dan 31.12.2007	v EUR	v EUR	V EUR
	zbirna	izločitve	KBS
SREDSTVA	18.946.966	-4.102.884	14.844.082
Odložena terjatev za davek		589.172	589.172
Zaloge	16.167.087	-2.678.056	13.489.031
Kratkoročne poslovne terjatve do podjetij v skupini	2.014.000	-2.014.000	0
Denarna sredstva	765.879		765.879
OBVEZNOSTI DO VIROV SREDSTEV	18.946.966	-4.102.884	14.844.082
Kratkoročne finančne obveznosti do bank	14.109.000		14.109.000
Odložena obveznost za davek		295.540	295.540
Kratkoročne poslovne obveznosti do podjetij v skupini	2.014.000	-2.014.000	0
Kratkoročne poslovne obveznosti do dobaviteljev	85.729		85.729
Druge kratkoročne poslovne obveznosti	60.181		60.181
Kratkoročne pasivne časovne razmejitve	1.343.365	-1.343.365	0
Konsolidirani poslovni izid	1.334.691	-1.041.059	293.632

IZKAZ POSLOVNEGA IZIDA, leto 2007	v EUR	v EUR	v EUR
	zbirna	izločitve	KIPI
Čisti prihodki iz prodaje	12.020.435	-12.020.435	0
Sprememba vrednosti zalog proizvodov in nedokončane proizvodnje	16.167.087	-2.678.056	13.489.031
Stroški blaga materiala in storitev	25.667.648	-13.363.800	12.303.848
Stroški dela	783.600	0	783.600
Finančni odhodki	401.583	0	401.583
Odloženi davki	0	-293.632	-293.632
Poslovni izid	1.334.691	-1.628.323	293.632

Vir: Lastni izračun

Zgornja preglednica nam ne prikazuje le končnega izdelka konsolidiranih računovodskih izkazov, temveč nam predstavlja delovno podlago po kateri smo izdelali konsolidirane računovodske izkaze. V njej so zajete bilance stanja in izkazi poslovnega izida vseh podjetij, ki so vključeni v konsolidirane računovodske izkaze, poleg tega pa je dodan tudi stolpec »izločitve«, ki nam prikazuje vse konsolidacijske knjižbe, da smo dobili konsolidirane računovodske izkaze.

Stolpec »izločitve« nam pove, da je iz naslova projekta PO2 potrebno iz posamičnih računovodskih izkazov izločiti skupaj za 4.102.884 EUR bilančne vsote, od tega za 1.041.059 EUR čistega dobička leta, ki predstavlja dobičke, realizirane znotraj poslovne skupine in bodo v konsolidiranih računovodskih izkazih obračunani v postavkah kapitala (prenešeni poslovni izid) v prihodnjih obračunskih obdobjih.

Projekcija konsolidiranih računovodskih izkazov na dan 31.03.2008

S prodajo poslovnega objekta PO2 je doseženo načelo realizacije. Sredstvo, tj. zaloga dokončane proizvodnje, objekt PO2, je bil prodan tretji osebi, osebi zunaj sistema, zato izločanje dobičkov in izgub med podjetji v skupini ni več potrebno. Vsi dobički in izgube so rezultat skupine. V navedeni projekciji niso vključeni davčni učinki, ter je upoštevana predpostavka, da so vse obveznosti in terjatve iz naslova tega projekta poravnane.

TABELA 6: Projekcija konsolidirane bilance stanja in izkaza poslovnega izida poslovnega objekta PO2 na dan 31.03.2008

KONSOLIDIRAN IZKAZ POSLOVNEGA IZIDA, marec 2008

	zbirni	izločitve	KIPI
Čisti prihodki iz prodaje	22.000.000	0	22.000.000
Čisti prihodki iz prodaje podjetjem v skupini	3.575.565	-3.575.565	0
Sprememba vrednosti zalog proizvodov in nedokončane proizvodnje	-16.167.087	0	-16.167.087
Stroški blaga, materiala in storitev	2.946.912	0	2.946.912
Stroški blaga, materiala in storitev v skupini	2.232.200	-2.232.200	0
Stroški dela	207.440	0	207.440
Finančni odhodki	203.417	0	203.417
Poslovni izid	3.818.509	-1.343.365	2.475.144

KONSOLIDIRANA BILANCA STANJA na dan 31.03.2008

	zbirna	izločitve	KBS
SREDSTVA	5.153.200	0	5.153.200
Denarna sredstva	5.153.200	0	5.153.200
OBVEZNOSTI DO VIROV SREDSTEV	5.153.200	0	5.153.200
Prenešeni čisti poslovni izid	1.334.691	1.343.365	2.678.056
Poslovni izid	3.818.509	-1.343.365	2.475.144

Vir: Lastni izračun

S projekcijo konsolidiranih računovodskih izkazov smo prikazali celotni dobiček dosežen pri realizaciji izgradnje projekta PO2. Celoten dobiček skupine v obeh letih je enak 5.153.200 EUR.

Skupina je na dan 31.03.2008 v tekočem poslovnem izidu izkazala dobiček v višini 2.475.144 EUR, ki je v primerjavi z dobičkom posameznih podjetij zmanjšan za časovno razmejene prihodke v letu 2007 podjetja EP d.d., ki so bili vključeni v konsolidiranem poslovnem izidu leta 2007. Preneseni konsolidirani poslovni izid je izkazan v višini 2.678.056 EUR in je enak izločenim nerealiziranim dobičkom v letu 2007.

V primeru izgradnje objekta v poslovni skupini je konsolidirani poslovni izid za leto 2007 izkazan v višini 293.632 EUR (Tabela 5, str. 40), kar je za 2.384.424 EUR manj, kot je v primeru izkazani prenešeni poslovni izid v računovodskih izkazih na dan 31.12.2008 (Tabela 6, str 41). Prenešeni poslovni izid naj bi bil enak tekočemu izidu leta 2007. Tekoči izid skupine v letu 2007 predstavlja le terjatev za preplačilo davka od dohodka pravni oseb z vidika poslovne skupine.

Navedena razlika je posledica konsolidacijskih knjižb v letu 2007, ki se nanašajo na nerealizirane poslovne dobičke oziroma poslovne dobičke realizirane znotraj poslovne skupine.

Dobiček, ki je v tekočem letu 2007 v postopku konsolidacije izločen kot nerealizirani dobiček skupine ni nikoli prikazan kot tekoči dobiček skupine, ampak je obračunan v postavkah kapitala in sicer kot prenešeni poslovni izid v letu 2008.

5.2. Računovodsko evidentiranje naložb v skupni podvig v primeru gradbene skupine podjetij

Skupaj obvladovano gospodarsko delovanje se pojavi takrat, ko en ali več podvižnikov združijo svoje delovanje, dejavnike in znanja za skupno proizvodnjo, v našem primeru gradnjo za trg, trženje in prodajanje objekta. Vsak podvižnik opravlja svoje stopnje gradbeno-inženirskega procesa, vsak pa prevzame nase tudi lastne stroške in je udeležen v prihodkih od prodaje objekta (proizvoda), pri čemer je delež določen v skladu s pogodbo. Vsak podvižnik uporablja v okviru dogovorjene delitve vsega delovanja svoja opredmetena osnovna sredstva in skrbi za svoje zaloge v zvezi z nastajanjem skupnega proizvoda. Pri tem mu nastajajo lastni stroški in obveznosti, skrbi pa tudi za lastno financiranje, s čimer so povezane njegove obveznosti.

V primeru skupaj obvladovanega delovanja, čeprav znotraj skupine kapitalsko povezanih oseb, ki je zavezana k sestavitvi konsolidiranih računovodskih izkazov, je za potrebe skupnega podviga potrebno sestavljati le ločene predračunske in obračunske izračune, katerih namen je informiranje podvižnikov. Za zunanje potrebe ni potrebno sestavljati niti letnih računovodskih informacij, vendar pa mora biti zadoščeno SRS v določbah razkritij informacij o skupnem podvigu, kot priloga k posamičnim in konsolidiranim računovodskim izkazom.

Predstavila bom primer skupaj obvladovanega delovanja podjetja PP d.o.o., EP d.d. in SP d.o.o..

Podjetja so se dogovorila, da bodo sodelovala v skupnem podvigu in sicer pri izgradnji poslovnega objekta PO2, za katerega izgradnjo je potrebno 12 mesecev s

pričetkom 15.03.2007. V pogodbenem sporazumu so določila odgovore na vprašanja opisana v poglavju 4.1.1. magistrske naloge in sicer tudi delež vloženih sredstev v skupni podvig ter način delitve dobička oziroma prihodkov in sicer na podlagi vloženih sredstev.

Podjetje PP d.o.o. vložil v skupni podvig svoje komunalno opremljeno zemljišče, skupaj s projekti in upravnimi postopki vredno 2.300.000 EUR, podjetje EP d.d., ki bo v skupnem podvigu sodelovalo kot glavni izvajalec GOI del z zunanjo ureditvijo vložil v skupni podvig izvajanje GOI del v višini 13.101.800 EUR in SP d.o.o., ki bo v skupnem podvigu sodelovalo kot opravljalec del investitorskega inženiringa in nadzora dela v višini 540.000 EUR.

Podvižniki so se dogovorili, da bodo skupni podvig obremenili le z direktnimi stroški, ki vključujejo stroške zunanjih izvajalcev del (podizvajalcev, obrtnikov, monterjev, projektantov, arhitektov in drugih) in stroškov plač tistih zaposlenecv, ki delajo na tem projektu. Za kritje indirektnih, posrednih stroškov, pa so postavili omejitev 5% vseh direktnih stroškov. Stroški financiranja so vključeni v mejno vrednost 5% posrednih stroškov.

V spodnji tabeli so prikazane kalkulacije izvedbe skupnega podviga izgradnje poslovnega objekta PO2 vključno s stroški plač in stroški financiranja po posameznih podjetjih. Tabela je pripravljena na podlagi proizvodjalnih stroškov, vključno s stroški financiranja.

TABELA 7: Kalkulacija stroškov izgradnje objekta PO2 kot skupnega podviga

SKUPNI PODVIG		delež stroškov v vseh stroških podjetja	delež stroškov v stroških skupnega podviga
direktni stroški PP	2.300.000	83,3%	13,6%
plače	300.000	10,9%	1,8%
financiranje	160.000	5,8%	0,9%
SKUPAJ STROŠKI PP	2.760.000	100,0%	16,4%
direktni stroški EP	12.615.760	93,2%	74,9%
plače	486.040	3,6%	2,9%
financiranje	433.000	3,2%	2,6%
SKUPAJ STROŠKI EP	13.534.800	100,0%	80,3%
direktni stroški SP	335.000	60,0%	2,0%
plače	205.000	36,7%	1,2%
financiranje	18.000	3,2%	0,1%
SKUPAJ STROŠKI SP	558.000	100,0%	3,3%
SKUPAJ DIREKTNI STROŠKI	15.250.760		90,5%
SKUPAJ PLAČE	991.040		5,9%
SKUPAJ FINANCIRANJE	611.000		3,6%
SKUPAJ STROŠKI	16.852.800		100,0%
PRODAJA	22.000.000		
DONOS	31%		
DOBIČEK	5.147.200		

Vir: Lastna kalkulacija

5.2.1. Primer računovodskega evidentiranja naložb v skupni podvig v posamičnih računovodskih izkazih gradbene skupine podjetij

Podjetja so ugotovila, da za ta skupni podvig ni treba imeti posebnega knjigovodstva, temveč bo vsako od podjetij pri sebi zabeležilo vse svoje vložke v skupni podvig in razbremenitve skupnega podviga, nato pa bodo na koncu opravila obračun skupnega podviga.

Na prvi stopnji tako vsako od podjetij pripozna v svojih razvidih sredstva vložena v skupni podvig. Na dan 31.12.2007 je tako vsako od podjetij pripoznalo sredstva in obveznosti ter prihodke in odhodke, kot je prikazano v Tabeli 8.

TABELA 8: Bilance stanj in izkazi poslovnega izida poslovnega objekta PO2 kot skupnega podviga po posameznih podjetjih na dan 31.12.2007

BILANCA STANJA NA DAN 31.12.2007	V EUR	V EUR	V EUR
	PP d.o.o.	EP d.d.	SP d.o.o.
SREDSTVA	2.759.821	10.465.249	470.840
Naložbe v zaloge skupnega podviga	2.699.600	10.340.350	443.241
Denarna sredstva	60.221	124.899	27.599
OBVEZNOSTI DO VIROV SREDSTEV	2.759.821	10.465.249	470.840
Kratkoročne finančne obveznosti do bank	2.700.000	10.400.000	450.000
Kratkoročne poslovne obveznosti do dobaviteljev	41.345	37.900	6.484
Druge kratkoročne poslovne obveznosti	18.476	27.349	14.356

IZKAZ POSLOVNEGA IZIDA , leto 2007	V EUR	V EUR	V EUR
	PP d.o.o.	EP d.o.o.	SP d.o.o.
Sprememba vrednosti zalog proizvodov in nedokončane proizvodnje	2.699.600	10.340.350	443.241
Stroški blaga materiala in storitev	2.300.000	9.705.114	298.734
Stroški dela	275.600	374.250	133.750
Stroški obresti	124.000	260.986	10.757
Poslovni izd	0	0	0

Vir: Lastni izračun

Projekcija računovodskih izkazov pri zaključku projekta 31.03.2008

Na dan 31.03.2008, ko je projekt PO2 prodan, se naredi končni obračun projekta in sicer v skladu s pogodbenim sporazumom, da se dobiček deli v razmerju direktnih »projektnih stroškov« povišanih za 5%, kot je prikazano v Tabeli 9.

TABELA 9: Projekcija delitve dobička iz izgradnje poslovnega podjetja PO2 na dan 31.03.2008

		PRIPADAJOČI DELEŽ PRIHODKOV	VREDNOST PRIPADAJOČIH PRIHODKOV
SKUPNI PODVIG			
direktni stroški PP	2.300.000		
plače	300.000		
5% pribitek	130.000		
SKUPAJ STROŠKI PP	2.730.000	16,0%	3.521.777
direktni stroški EP	12.615.760		
plače	486.040		
5% pribitek	655.090		
SKUPAJ STROŠKI EP	13.756.890	80,7%	17.746.777
direktni stroški SP	335.000		
plače	205.000		
5% pribitek	27.000		
SKUPAJ STROŠKI SP	567.000	3,3%	731.446
SKUPAJ OSNOVA ZA DELITEV	17.053.890	100,0%	22.000.000
PRODAJA	22.000.000		

Vir: Lastni izračun

TABELA 10: Projekcija posamičnih bilanc stanja in izkazov poslovnega izida ob zaključku projekta PO2 kot skupnega podviga po posameznih podjetjih na dan 31.03.2008

BILANCA STANJA NA DAN 31.03.2008	V EUR	V EUR	V EUR
	PP d.o.o.	EP d.d.	SP d.o.o.
SREDSTVA	761.777	4.211.977	173.446
Denarna sredstva	761.777	4.211.977	173.446
OBVEZNOSTI DO VIROV SREDSTEV	761.777	4.211.977	173.446
Poslovni izid	761.777	4.211.977	173.446

IZKAZ POSLOVNEGA IZIDA , marec 2008	V EUR	V EUR	V EUR
	PP d.o.o.	EP d.o.o.	SP d.o.o.
Čisti prihodi iz prodaje	3.521.777	17.746.777	731.446
Sprememba vrednosti zalog proizvodov in nedokončane proizvodnje	-2.699.600	-10.340.350	-443.241
Stroški blaga, materiala in storitev		2.910.646	36.266
Stroški dela	24.400	111.790	71.250
Stroški obresti	36.000	172.014	7.243
Poslovni izid	761.777	4.211.977	173.446

Vir: Lastni izračun

Podjetja so si razdelila dobiček na podlagi vloženih sredstev in pribitka, ki naj bi pokrili režijske stroške in stroške financiranja podjetij. Tako je podjetje PP v letu 2008 realiziralo dobiček v višini 761.777 EUR, kar predstavlja 38,14% donos glede na direktne stroške, tj. stroške blaga in storitev in stroške plač, podjetje EP d.d. je pripoznalo dobičke v višini 4.221.977 EUR, kar predstavlja donos merjen kot razmerje med dobičkom in direktnimi stroški storitev ter stroški plač 32,14%. Podjetje SP d.o.o. pa je realiziralo dobiček v višini 32,11%.

5.2.2. Primer računovodsko evidentiranje naložb v skupni podvig v konsolidiranih računovodskih izkazih gradbene skupine podjetij

Pri uporabi postopka konsolidacije skupnega podviga ni potrebno izločati medsebojnih transakcij, ker le teh pri skupnem podvigu ni. Vsako podjetje pripoznava svoj del sredstev in obveznosti, ter svoj del stroškov oziroma odhodkov. Konsolidirani računovodski izkazi so tako zbir posamičnih računovodskih izkazov udeležencev skupnega podviga in so prikazani v Tabeli 11.

TABELA 11: Konsolidirana bilanca stanja in izkaz poslovnega izida poslovnega objekta PO2 kot skupnega podviga na dan 31.12.2007

KONSOLIDIRANA BILANCA STANJA NA DAN 31.12.2007

	v EUR
SREDSTVA	13.695.910
Naložba v zaloge skupnega podviga	13.483.191
Denarna sredstva	212.719
OBVEZNOSTI DO VIROV SREDSTEV	13.695.910
Kratkoročne finančne obveznosti do bank	13.550.000
Kratkoročne poslovne obveznosti do dobaviteljev	85.729
Druge kratkoročne poslovne obveznosti	60.181

KONSOLIDIRANI IZKAZ POSLOVNEGA IZIDA, leto 2007

	v EUR
Sprememba vrednosti zalog proizvodov in nedokončane proizvodnje	13.483.191
Stroški blaga, materiala in storitev	12.303.848
Stroški dela	783.600
Stroški obresti	395.743
Poslovni izid	0

Vir: Lastni izračun

Podjetja v premeru izgradnje objekta kot skupnega podviga do prodaje objekta ne realizirajo nikakršnega poslovnega izida. Konsolidirana bilančna vsota je vsota bilanc podjetij v skupini, brez kakršnihkoli izločitev.

Projekcija konsolidiranih računovodskih izkazov na dan 31.03.2008

S prodajo poslovnega objekta PO2 so si podjetja razdelila pripadajoče prihodke, kot je bilo določeno v pogodbenem sporazumu. Konsolidirani izkazi so le seštevek posamičnih izkazov in so prikazni v Tabeli 12.

TABELA 12: Projekcija konsolidirane bilance stanja in izkaza poslovnega izida poslovnega objekta PO2 kot skupnega podviga na dan 31.03.2008

KONSOLIDIRANA BILANCA STANJA NA DAN 31.03.2008

	v EUR
SREDSTVA	5.147.200
Denarna sredstva	5.147.200
OBVEZNOSTI DO VIROV SREDSTEV	5.147.200
Poslovni izid	5.147.200

IZKAZ POSLOVNEGA IZIDA , marec 2008

	V EUR
Čisti prihodki iz prodaje	22.000.000
Sprememba vrednosti zalog proizvodov in nedokončane proizvodnje	-13.483.191
Stroški blaga, materiala in storitev	2.946.912
Stroški dela	207.440
Stroški obresti	215.257
Poslovni izid	5.147.200

Vir: Lastni izračun

Konsolidirani poslovni izid skupine ob prodaji poslovnega objekta in po razdelitvi dobičkov je enak vsoti izkazanih poslovnih izidov podjetij v skupini in znaša 5.147.200 EUR in je v primerjavi z doseženim konsolidiranim poslovnim izidom pri izgradnji objekta znotraj poslovne skupine v višini 5.153.200 EUR (glej Tabelo 6, str. 41) manjši za 6.000 EUR na račun stroškov financiranja.

Vendar je potrebno poudariti, da skupina realizirani dobiček izkaže kot tekoči dobiček v celoti, medtem ko v primeru izgradnje objekta znotraj skupine skupina v postavki tekočega dobička nikoli ne prikaže dobička v višini 2.678.056 EUR (glej komentar k Tabeli 6, str. 41).

Strošek obresti je višji, ker si vsa podjetja sposojajo denar v obliki projektnih posojil, predvsem gre tu izpostaviti podjetje SP d.o.o., ki si v primeru izgradnje objekta v skupini podjetij ni sposojalo denarnih sredstev ampak se je financiralo s plačili družbe PP d.o.o..

Ob tem zaključku se lahko postavi tudi vprašanje transfernih cen, ki sem jih na kratko predstavila v poglavju 4.3. magistrskega dela. Med podjetji v skupini redko obstaja plačilna disciplina v smislu plačila na valuto zapadlosti, kar ravno tako predstavlja transferno ceno, ki pa je ali pa ni enaka tržni ceni. Z izgradnjo objekta v smislu skupnega podviga se podjetja izognejo vprašanju oziroma problemu transfernih cen vsaj v pogledu predčasnega oziroma kasnejšega plačila obveznosti.

5.3. Druge konsolidacijske knjižbe

Poleg že navedenih konsolidacijskih knjižb mora družba konsolidirati še druge medsebojne transakcije ter kapital.

5.3.1. Izločanje prihodkov in odhodkov

Med podjetji v skupini potekajo tudi druge transakcije. Z naslova poslovnih prihodkov in odhodkov oziroma stroškov je potrebno izločiti 927.078 EUR.

Ker med podjetji potekajo tudi finančne transakcije je potrebno izločiti tudi finančne prihodke in odhodke v višini 90.452 EUR.

Navedene izločitve ne vplivajo na višino konsolidiranega poslovnega izida.

TABELA 13: Izločanje prihodkov in odhodkov (stroškov) za leto 2007

	PP	EP	SP	SKUPAJ	IZLOČITVE	KONSOLIDIRANO
	2007	2007	2007	2007	2007	2007
1. ČISTI PRIHODEK OD PRODAJE	530.639	382.183	14.256	927.078	(927.078)	0
- proizvodi in storitev na domačem trgu iz razmerij do podjetij v skupini	530.639	382.183	14.256	927.078	(927.078)	0
5. STROŠKI BLAGA, MATERIALA IN STORITEV	(382.183)	(425.317)	(106.127)	(913.627)	(913.627)	0
b) Stroški storitev v skupini	(382.183)	(425.317)	(106.127)	(913.627)	(913.627)	0
8. DRUGI POSLOVNI ODHODKI	0	0	(13.451)	(13.451)	(13.451)	0
10. FINANČNI PRIHODKI IZ DANIH POSOJIL	20.020	70.432	0	90.452	(90.452)	0
a). Finančni prihodki iz posojil danih družbam v skupini	20.020	70.432	0	90.452	(90.452)	0
13. FINANČNI ODHODKI IZ FINANČNIH OBVEZNOSTI	(70.432)	(20.020)	0	(90.452)	(90.452)	0
a) Finančni odhodki iz posojil prejetih od družb v skupini	(70.432)	(20.020)	0	(90.452)	(90.452)	0
Poslovni izid	98.044	7.278	-105.322	0	0	0

Vir: Poslovne knjige podjetij ter lastna obdelava

5.3.2. Izločanje terjatev in obveznosti

Konec leta je imelo podjetje PP d.o.o. za 327.380 EUR terjatev iz naslova danega posojila podjetju EP d.d.. Za navedeni znesek smo v konsolidirani bilanci stanja, zmanjšali kratkoročna posojila in kratkoročne finančne obveznosti (Tabela 14).

Iz naslova poslovnih terjatev so podjetja konec leta izkazovala terjatve do podjetij v skupini v višini 247.858 EUR. Z izločitvijo kratkoročnih poslovnih terjatev pobotamo znesek na strani kratkoročnih poslovnih obveznosti (Tabela 14).

TABELA 14: Izločanje terjatev in obveznosti na dan 31.12.2007

	PP	EP	SP	SKUPAJ	IZLOČITVE	KONSOLIDIRANO
	31.12.2007	31.12.2007	31.12.2007	31.12.2007	31.12.2007	31.12.2007
SREDSTVA	381.545	181.551	12.142	575.238	(575.238)	0
<i>III. KRATKOROČNE FINANČNE NALOŽBE</i>	<i>327.380</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>327.380</i>	<i>(327.380)</i>	<i>0</i>
2. Kratkoročna posojila	327.380	0	0	327.380	(327.380)	0
a). Kratkoročna posojila družbam v skupini	327.380	0	0	327.380	(327.380)	0
<i>IV. KRATKOROČNE POSLOVNE TERJATVE</i>	<i>54.165</i>	<i>181.551</i>	<i>12.142</i>	<i>247.858</i>	<i>(247.858)</i>	<i>0</i>
2. Kratkoročne poslovne terjatve do družb v skupini	54.165	181.551	12.142	247.858	(247.858)	0
OBVEZNOSTI DO VIROV SREDSTEV	181.551	393.687	0	575.238	(575.238)	0
II. Kratkoročne finančne obveznosti	0	327.380	0	327.380	(327.380)	0
1. Kratkoročne finančne obveznosti do družb v skupini	0	327.380	0	327.380	(327.380)	0
III. Kratkoročne poslovne obveznosti	181.551	66.307	0	247.858	(247.858)	0
2. Kratkoročne poslovne obveznosti do družb v skupini	181.551	66.307	0	247.858	(247.858)	0
SKUPAJ SREDSTVA	381.545	181.551	12.142	575.238	(575.238)	0
SKUPAJ OBVEZNOSTI DO VIROV SREDSTEV	181.551	393.687	0	575.238	(575.238)	0

Vir: Poslovne knjige podjetij ter lastna obdelava

5.3.3. Prodaja osnovnih sredstev in izločanje vmesnih dobičkov in izgub

V januarju 2007 je podjetje PP d.o.o. kupilo poslovni objekt od podjetja EP d.d. in ga od takrat izkorišča za opravljanje svoje dejavnosti. Podjetje PP d.o.o. izkazuje objekt med osnovnimi sredstvi – zgradbami in ga enakomerno časovno amortizira s stopnjo amortizacije 3%.

Pri prodaji je podjetje EP d.d. realiziralo dobiček v višini 709.142 EUR. V konsolidiranih računovodskih izkazih je potrebno navedeni dobiček izločiti ter popraviti nabavno vrednost osnovnega sredstva, istočasno pa je potrebno popraviti znesek amortizacije za obdobje v katerem se je zgradba amortizirala po višji nabavni vrednosti. Nabavna vrednost z vidika poslovne skupine je nabavna vrednost pred prodajo zgradbe in sicer nabavna vrednost podjetja EP d.d. v višini 870.781 (Tabela 15).

TABELA 15: Prodaja osnovnih sredstev med podjetji v skupini ter izločanje neiztrženih dobičkov na dan 31.12.2007

PRODAJA OS in IZLOČANJE VMESNIH DOBIČKOV IN IZGUB

konto prodaje	EP prodajalec	PP kupec	dobiček pri prodaji
nabavna vrednost	870.781	1.438.433	
popravek vrednosti (odpisana vrednost)	-141.489		
sedanja vrednost	729.291	1.438.433	-709.142

KNJIŽBE

zgradbe	-709.142	
prevrednotovalni poslovni prihodki (dobiček od prodaje OS)		-709.142
zgradbe - razlika v amortizaciji	19.501	
amortizacija		19.501
odložena terjatev za davek iz dobička (22%)	156.011	
odloženi davek iz dobička		156.011
odložena ter. za davek iz dobička - amort. (22%)	4.290	0
odloženi davek iz dobička	0	4.290

Vir: Poslovne knjige podjetij ter lastna obdelava

Za izločene dobičke od prodaje zgradbe in popravljen vrednost amortizacije je v konsolidiranih računovodskih izkazih potrebno obračunati odložene davke.

V spodnji tabeli je prikazan bruto učinek (brez odloženih davkov) izločitve dobička od prodaje osnovnega sredstva znotraj poslovne skupine. V letu prodaje je dobiček od prodaje potrebno izločiti iz konsolidiranih računovodskih izkazov, ki ga v letih v katerih se sredstvo amortizira »postopoma nadomestimo« s povečanjem stroškov amortizacije v konsolidiranem poslovnem izidu.

TABELA 16: Prikaz učinka prodaje osnovnega sredstva znotraj skupine podjetij po letih

št. let	Stopnja amortizacije 3%	PP d.o.o.		Skupina		Razlika v amortizaciji		Razlika v neodpisani vrednosti	
		Amortizacija	Neodpisana w	Amortizacija	Neodpisana w	Amortizacija	Neodpisana w	Amortizacija	Neodpisana w
	1.1.2007		1.438.433		729.291				709.142
1	31.12.2007	39.557	1.398.876	20.056	709.235	19.501			689.641
2	31.12.2008	43.153	1.355.723	21.879	687.357	21.274			668.366
3	31.12.2009	43.153	1.312.570	21.879	665.478	21.274			647.092
4	31.12.2010	43.153	1.269.417	21.879	643.599	21.274			625.818
5	31.12.2011	43.153	1.226.264	21.879	621.721	21.274			604.544
6	31.12.2012	43.153	1.183.111	21.879	599.842	21.274			583.269
7	31.12.2013	43.153	1.139.958	21.879	577.963	21.274			561.995
8	31.12.2014	43.153	1.096.805	21.879	556.084	21.274			540.721
9	31.12.2015	43.153	1.053.652	21.879	534.206	21.274			519.447
10	31.12.2016	43.153	1.010.499	21.879	512.327	21.274			498.172
11	31.12.2017	43.153	967.346	21.879	490.448	21.274			476.898
12	31.12.2018	43.153	924.193	21.879	468.569	21.274			455.624
13	31.12.2019	43.153	881.040	21.879	446.691	21.274			434.349
14	31.12.2020	43.153	837.887	21.879	424.812	21.274			413.075
15	31.12.2021	43.153	794.734	21.879	402.933	21.274			391.801
16	31.12.2022	43.153	751.581	21.879	381.055	21.274			370.527
17	31.12.2023	43.153	708.428	21.879	359.176	21.274			349.252
18	31.12.2024	43.153	665.275	21.879	337.297	21.274			327.978
19	31.12.2025	43.153	622.122	21.879	315.418	21.274			306.704
20	31.12.2026	43.153	578.969	21.879	293.540	21.274			285.430
21	31.12.2027	43.153	535.816	21.879	271.661	21.274			264.155
22	31.12.2028	43.153	492.663	21.879	249.782	21.274			242.881
23	31.12.2029	43.153	449.510	21.879	227.903	21.274			221.607
24	31.12.2030	43.153	406.357	21.879	206.025	21.274			200.333
25	31.12.2031	43.153	363.204	21.879	184.146	21.274			179.058
26	31.12.2032	43.153	320.051	21.879	162.267	21.274			157.784
27	31.12.2033	43.153	276.898	21.879	140.389	21.274			136.510
28	31.12.2034	43.153	233.745	21.879	118.510	21.274			115.236
29	31.12.2035	43.153	190.592	21.879	96.631	21.274			93.961
30	31.12.2036	43.153	147.439	21.879	74.752	21.274			72.687
31	31.12.2037	43.153	104.286	21.879	52.874	21.274			51.413
32	31.12.2038	43.153	61.133	21.879	30.995	21.274			30.139
33	31.12.2039	43.153	17.980	21.879	9.116	21.274			8.864
33,3	31.12.2040	16.158	1.823	7.293	1.823	8.865			0
33,33 let po 0,03=1		1.436.610		727.468		709.142			

Vir: Lastni izračun

5.3.4. Konsolidiranje naložb v pridružena podjetja

Podjetja v posamičnih računovodskih izkazih izkazujejo naložbe v pridružena podjetja po nabavnih vrednostih. V konsolidiranih računovodskih izkazih je potrebno tovrstne naložbe vrednotiti po kapitalski metodi. Zaradi uporabe kapitalne metode je potrebno knjigovodsko vrednost naložbe družbe PP d.o.o. v družbo IPO d.o.o. Koper v 49% lasti povečati za 1.705.125 EUR in sicer na račun preteklega poslovanja v višini 1.325.575 EUR in na račun tekočega poslovanja v višini 379.551 EUR. Knjigovodsko vrednost naložbe družbe EP d.d. v družbo EP d.o.o. Zagreb je potrebno povečati za 1.125.118 EUR in sicer za 948.168 EUR na račun preteklega poslovanja in 176.949 EUR na račun tekočega poslovanja (Tabela 18).

Za učinke na račun tekočega poslovanja v skupnem znesku v višini 556.500 EUR, ki povečujejo konsolidirani poslovni izid tekočega leta je potrebno obračunati odložene davčne obveznosti, ki zmanjšujejo poslovni izid tekočega leta in so prikazane v Tabeli 19.

TABELA 17: Podatki za konsolidiranje naložbe v pridružena podjetja

Podjetje naložbenik	Delež v naložbi	Naložbeno podjetje	Nabavna vrednost naložbe v EUR	Kapital pridruženega podjetja na dan 31.12.2007	Poslovni izid pridruženega podjetja 2007
PP	49%	IPO Koper	1.082.691	5.689.421	744.593
EP	45%	EPZ Zagreb	615.276	3.867.542	393.221

Vir: Poslovne knjige pridruženih podjetij

TABELA 18: Konsolidiranje naložbe v pridružena podjetja

Podjetje naložbenik	Sorazmerno povečanje knjigovodske vrednosti naložbe	Finančni prihodki iz naložbe v pridružena podjetja v letu 2007	Povečanje prenešenega poslovnega izida v KRI 2007 iz naslova naložbe v pridružena podjetja
PP	1.705.125	379.551	1.325.575
EP	1.125.118	176.949	948.168
SKUPAJ	2.830.243	556.500	2.273.743

Vir: Lastni izračun

TABELA 19: Izračun odloženih davkov z naslova konsolidiranja naložb v pridružena podjetja

Podjetje naložbenik	Obveznost za odložene davke za finančne prihodke
PP	83.501
EP	208.597
SKUPAJ	292.098

Vir: Lastni izračun

5.3.5. Konsolidiranje kapitala in deleži manjšinskih lastnikov

Konsolidiranje kapitala in delež manjšinskih lastnikov v primeru izgradnje objekta v gradbeni poslovni skupini podjetij

TABELA 20: Konsolidiranje kapitala in delež manjšinskih lastnikov na dan 31.12.2007

a.) PP >>>>EP			b.) EP,PP >>>> SP		
kapital EP 31.12.2007		9.055.835	kapital SP 31.12.2007		1.002.880
presežek (»zunanji«)		90.735	presežek (»zunanji«)		0
kapital EP 31.12.2007*		8.965.100	kapital SP 31.12.2007		1.002.880
delež manjšincev 26%		2.330.926	delež manjšincev (0%)		
delež skupine		6.634.174	delež skupine		1.002.880
naložba		3.786.358	naložba		835.748
sorazmerni del dobička odvisnih podjetij		1.160.498	sorazmerni del dobička odvisnih podjetij		137.778
naložba*		4.946.856	naložba*		973.526
razlika		1.687.318	razlika		29.354
Izločitev	debet	kredit	Izločitev	debet	kredit
DFN	1.160.498		DFN	137.778	
dobiček odv. podj.		1.160.498	dobiček odv. podj..		137.778
DFN		4.946.856	DFN		973.526
kapital	8.965.100		kapital	1.002.880	
manjšinci		2.330.926	manjšinci		0
slabo ime		1.687.318	slabo ime		29.354
slabo ime	1.687.318		slabo ime	29.354	
pretekli dobički		1.687.318	pretekli dobički		29.354
tekoči dobiček		0	tekoči dobiček		0
kontrola	11.812.916	11.812.916	kontrola	1.170.012	1.170.012

Manjšinci	
kapital	2.330.926
od tega dobiček	407.742

Vir: Poslovne knjige podjetij in lastni izračun

S konsolidacijo kapitala izločimo na strani sredstev knjigovodsko vrednost naložbe, ki jo podjetje izkazuje v posamičnih računovodskih izkazih v skupni višini 4.622.106 EUR (1.160.498-4.946.856+137.788-973.526). Na strani obveznosti do virov sredstev tj. v kapitalu izločimo isti znesek istočasno pa izkažemo delež manjšinskih lastnikov tj. 26% lastniški delež v družbi EP d.d., ki ni last skupine. Delež, ki pripada manjšinskim lastnikom je izkazan v posebni postavki konsolidirane bilance stanja v višini 2.330.926 EUR (Tabela 23, str. 58). Dobiček manjšinskih lastnikov v višini 407.742 EUR je prikazan v konsolidiranem poslovnem izidu (Tabela 22, str. 57).

Konsolidiranje kapitala in delež manjšinskih lastnikov v primeru izgradnje objekta kot skupnega podviga

TABELA 21: Konsolidiranje kapitala in delež manjšinskih lastnikov na dan 31.12.2007

a.) PP >>>>EP			b.) EP,PP >>>> SP		
kapital EP 31.12.2007		7.845.460	kapital SP 31.12.2007		259.604
presežek ("zunanji")		90.735	presežek ("zunanji")		0
kapital EP 31.12.2007*		7.754.725	kapital SP 31.12.2007		259.604
delež manjšincev 26%		2.016.229	delež manjšincev (0%)		
delež skupine		5.738.497	delež skupine		259.604
naložba		3.786.358	naložba		835.748
sorazmerni del dobička odvisnega podjetja		264.820	sorazmerni del dobička odvisnega podjetja		13.462
naložba*		4.051.178	naložba*		849.210
razlika		1.687.318	razlika		-589.606
Izločitev	debet	kredit	Izločitev	debet	kredit
DFN	264.820		DFN	13.462	
dobiček odv. podj.		264.820	dobiček odv. podj.		13.462
DFN		4.051.178	DFN		849.210
kapital	7.754.725		kapital	259.604	
manjšinci		2.016.229	manjšinci		0
slabo ime		1.687.318	slabo ime		-589.606
slabo ime	1.687.318		slabo ime	-589.606	
pretekli dobički		1.687.318	pretekli dobički		-589.606
tekoči dobiček		0	tekoči dobiček		0
kontrola	9.706.864	9.706.864	kontrola	-316.540	-316.540

Manjšinci	
kapital	2.016.229
od tega dobiček	93.045

Vir: Lastni izračun

S konsolidacijo kapitala v primeru izgradnje poslovnega objekta kot skupnega podviga so konsolidacijske knjižbe iste kot v primeru izgradnje objekta v poslovni skupini, le da je delež manjšinskih lastnikov tj. 26% lastniški delež v družbi EP d.d., ki ni last skupine izkazan v posebni postavki konsolidirane bilance stanja v višini 2.016.229 EUR (Tabela 25 str. 62). Dobiček manjšinskih lastnikov v višini 93.045 EUR pa je prikazan v konsolidiranem poslovnem izidu (Tabela 24, str 60).

5.4. Konsolidirani računovodski izkazi

V nadaljevanju so na podlagi konsolidacijskih knjižb, ki so prikazane v magistrskem delu izdelani konsolidirani računovodskih izkazi, kjer so posebej prikazani računovodski izkazi posameznih podjetij in izločitve, ki so potrebne za sestavo konsolidiranih računovodskih izkazov. Tako Tabela 22 in Tabela 23 prikazujeta računovodske izkaze tj. izkaz poslovnega izida in bilanco stanja podjetij in konsolidirane izkaze v primeru izgradnje objekta v skupini. Tabela 24 in Tabela 25 pa prikazujeta izkaz poslovnega izida in bilanco stanja po podjetjih in konsolidirane izkaze s konsolidacijskimi izločitvami v primeru izgradnje objekta kot skupnega podviga.

TABELA 22: KONSOLIDIRAN IZKAZ POSLOVNEGA IZIDA 2007

	PP	EP	SP	SKUPAJ	IZLOČITVE	KRI
	2007	2007	2007	2007	2007	2007
1. ČISTI PRIHODEK OD PRODAJE	2.116.427	108.733.214	1.767.046	112.616.687	(12.947.513)	99.669.174
- proizvodov in storitev na domačem trgu	515.320	49.933.831	0	50.449.151	0	50.449.151
- proizvodov in storitev na domačem trgu iz razmerij do podjetij v skupini	530.639	11.845.818	571.056	12.947.513	(12.947.513)	0
- proizvodov in storitev na domačem trgu iz razmerij do pridruženih podjetij	1.053.968	11.260.151	1.192.390	13.506.509	0	13.506.509
- proizvodov in storitev na tujem trgu	0	25.285.833	3.600	25.289.433	0	25.289.433
- blaga in materiala na tujem trgu	0	329.867	0	329.867	0	329.867
- blaga in materiala na domačem trgu	0	8.768.566	0	8.768.566	0	8.768.566
- proizvodov in storitev na tujem trgu iz razmerij do pridruženih podjetij	16.500	605.484	0	621.984	0	621.984
- blaga in materiala na tujem trgu iz razmerij do pridruženih podjetij	0	703.664	0	703.664	0	703.664
2. SPREMEMBA VREDNOSTI ZALOG PROIZVODOV IN NEDOKONČANE PROIZVODNJE	16.167.087	(6.455.888)	74.684	9.785.883	(2.678.056)	7.107.827
3. DRUGI POSLOVNI PRIHODKI (s prevrednotovalnimi poslovnimi prihodki)	7.529	962.504	0	970.033	(709.143)	260.890
4. STROŠKI BLAGA, MATERIALA IN STORITEV	(16.451.736)	(97.401.073)	(910.506)	(114.763.315)	(14.277.427)	(100.485.888)
a) Nabavna vred. prodanega blaga in mat. ter str. porabljenega materiala	(111.974)	(17.999.591)	(12.241)	(18.123.806)	0	(18.123.806)
b) Stroški storitev	(16.339.762)	(79.401.482)	(898.265)	(96.639.509)	(14.277.427)	(82.362.082)
5. STROŠKI DELA	(728.594)	(2.979.538)	(531.860)	(4.239.992)	0	(4.239.992)
a) Stroški plač	(511.968)	(2.261.148)	(386.709)	(3.159.825)	0	(3.159.825)
b) Stroški socialnih zavarovanj	(37.324)	(157.664)	(28.309)	(223.297)	0	(223.297)
c) Stroški pokojninskih zavarovanj	(64.726)	(245.133)	(47.173)	(357.032)	0	(357.032)
č) Drugi stroški dela	(114.576)	(315.593)	(69.669)	(499.838)	0	(499.838)
6. ODPISI VREDNOSTI	(54.837)	(1.150.679)	(128.298)	(1.333.814)	(19.501)	(1.314.313)
a) Amortizacija	(50.902)	(304.870)	(13.209)	(368.981)	(19.501)	(349.480)
b) Prevrednotovalni poslovni odhodki pri NDS in OOS	(53)	(13.159)	0	(13.212)	0	(13.212)
c) Prevrednotovalni poslovni odhodki pri obratnih sredstvih	(3.882)	(832.650)	(115.089)	(951.621)	0	(951.621)
7. DRUGI POSLOVNI ODHODKI	(34.942)	(186.249)	(18.322)	(239.513)	(13.451)	(226.062)
8. FINANČNI PRIHODKI IZ DELEŽEV	0	1.513.828	0	1.513.828	556.500	2.070.328
a) Finančni prihodki iz deležev v družbah v skupini	0	0	0	0	0	0
b) Finančni prihodki iz deležev v pridruženih družbah	0	1.260.950	0	1.260.950	556.500	1.817.450
c) Finančni prihodki iz deležev v drugih družbah	0	0	0	0	0	0
d) Finančni prihodki iz drugih naložb	0	252.878	0	252.878	0	252.878
9. FINANČNI PRIHODKI IZ DANIH POSOJIL	20.626	340.712	0	361.338	(90.452)	270.886
a) Finančni prihodki iz posojil danih družbam v skupini	20.020	70.432	0	90.452	(90.452)	0
b) Finančni prihodki iz posojil danih drugim	606	270.280	0	270.886	0	270.886
10. FINANČNI PRIHODKI IZ POSLOVNIH TERJATEV	477	2.157.633	1.658	2.159.768	0	2.159.768
a) Finančni prihodki iz poslovnih terjatev do družb v skupini	0	0	0	0	0	0
b) Finančni prihodki iz poslovnih terjatev do drugih	477	2.157.633	1.658	2.159.768	0	2.159.768
11. FINANČNI ODHODKI IZ OSLABITEV IN ODPISOV finančnih naložb	0	(59.396)	0	(59.396)	0	(59.396)
12. FINANČNI ODHODKI IZ FINANČNIH OBEZNOSTI	(343.912)	(1.259.803)	(11.813)	(1.615.528)	(90.452)	(1.525.076)
a) Finančni odhodki iz posojil prejetih od družb v skupini	(70.432)	(20.020)	0	(90.452)	(90.452)	0
b) Finančni odhodki iz posojil prejetih od bank	(254.200)	(1.031.615)	(6.775)	(1.292.590)	0	(1.292.590)
c) Finančni odhodki iz drugih finančnih obveznosti	(19.280)	(208.168)	(5.038)	(232.486)	0	(232.486)
13. FINANČNI ODHODKI IZ POSLOVNIH OBEZNOSTI	(60.560)	(2.551.379)	(31.392)	(2.643.331)	0	(2.643.331)
a) Finančni odhodki iz poslovnih obveznosti do družb v skupini	0	0	0	0	0	0
b) Finančni odhodki iz obveznosti do dobaviteljev in meničnih obveznosti	(133)	(1.092.703)	(31.392)	(1.124.228)	0	(1.124.228)
c) Finančni odhodki iz drugih poslovnih obveznosti	(60.427)	(1.458.676)	0	(1.519.103)	0	(1.519.103)
14. DRUGI PRIHODKI	242.720	948.282	191	1.191.193	0	1.191.193
15. DRUGI ODHODKI	(21.742)	(472.662)	(134)	(494.538)	0	(494.538)
16. POSLOVNI IZID PRED OBDAVČITVIJO	858.543	2.139.506	211.254	3.209.303	(1.467.833)	1.741.470
17. DAVEK IZ DOBIČKA	(184.514)	(571.266)	(73.476)	(829.256)		(829.256)
18. ODLOŽENI DAVKI	0	0	0	0	161.835	161.835
19a. ČISTI POSLOVNI IZID OBRAČUNSKEGA OBDOBJA MANJŠINSKIH LASTNIKOV	0	0	0	0	(407.742)	407.742
19. ČISTI POSLOVNI IZID OBRAČUNSKEGA OBDOBJA	674.029	1.568.240	137.778	2.380.047	(1.713.740)	666.307

Vir: Poslovne knjige podjetij in lastni izračun

TABELA 23: KONSOLIDIRANA BILANCA STANJA na dan 31.12.2007

	PP	EP	SP	SKUPAJ	IZLOČITVE	KONSOLIDIRANO
	31.12.2007	31.12.2007	31.12.2007	31.12.2007	31.12.2007	31.12.2007
SREDSTVA	25.155.325	63.346.457	2.628.096	91.129.878	(6.999.326)	84.130.552
A. DOLGOROČNA SREDSTVA	7.238.715	7.529.520	647.016	15.415.251	(1.732.032)	13.683.219
<i>I. NEOPREDMETENA SREDSTVA IN DOLGOROČNE AČR</i>	2.424	25.176	14.775	42.375	0	42.375
1. Neopredmetene sredstva	2.424	25.176	14.775	42.375	0	42.375
2. Dobro ime	0	0	0	0	0	0
3. Druge dolgoročne aktivne časovne razmejitev	0	0	0	0	0	0
<i>II. OPREDMETENA OSNOVNA SREDSTVA</i>	1.563.242	3.506.001	632.241	5.701.484	(689.642)	5.011.842
1. Zemljišča in zgradbe	1.398.876	2.555.448	618.960	4.573.284	(689.642)	3.883.642
a) Zemljišča	0	1.459.183	618.960	2.078.143		2.078.143
b) Zgradbe	1.398.876	1.096.265	0	2.495.141	(689.642)	1.805.499
2. Proizvajalne naprave in stroji	0	0	0	0	0	0
3. Druge naprave in oprema	164.366	950.553	13.281	1.128.200		1.128.200
4. Opredmetena snovna sredstva, ki se pridobivajo	0	0	0	0	0	0
a) Opredmetena osnovna sredstva v gradnji in izdelavi	0	0	0	0	0	0
b) Predujmi za pridobitev opredmetenih osnovnih sredstev	0	0	0	0	0	0
<i>III. NALOŽBENE NEPREMIČNINE</i>	0	2.902.434	0	2.902.434	0	2.902.434
<i>IV. DOLGOROČNE FINANČNE NALOŽBE</i>	5.673.049	651.203	0	6.324.252	(1.791.863)	4.532.389
1. Dolgoročne finančne naložbe, razen posojil	5.673.049	35.927	0	5.708.976	(1.791.863)	3.917.113
a) Delnice in deleži v družbah v skupini	4.590.358	31.748	0	4.622.106	(4.622.106)	0
b) Delnice in deleži v pridruženih družbah	1.082.691	1.171	0	1.083.862	2.830.243	3.914.105
c) Druge delnice in deleži	0	3.008	0	3.008	0	3.008
2. Dolgoročna posojila	0	615.276	0	615.276	0	615.276
a) Dolgoročna posojila družbam v skupini	0	0	0	0	0	0
b) Druga dolgoročna posojila	0	615.276	0	615.276	0	615.276
<i>V. DOLGOROČNE POSLOVNE TERJATVE</i>	0	433.500	0	433.500	0	433.500
1. Dolgoročne poslovne terjatve do družb v skupini	0	0	0	0	0	0
2. Dolgoročne poslovne terjatve do kupcev	0	433.500	0	433.500	0	433.500
<i>VI. ODLOŽENE TERJATVE ZA DAVEK</i>	0	11.206	0	11.206	749.473	760.679
B. KRATKOROČNA SREDSTVA	17.900.587	54.638.758	1.771.667	74.311.012	(5.267.294)	69.043.718
<i>I. SREDSTVA (SKUPINE ZA ODTUJITEV) ZA PRODAJO</i>	0	6.295.800	0	6.295.800	0	6.295.800
<i>II. ZALOGE</i>	16.167.087	5.657.194	1.340.487	23.164.768	(2.678.056)	20.486.712
1. Material	0	1.291.274	0	1.291.274	0	1.291.274
2. Nedokončana proizvodnja	16.167.087	3.521.150	1.340.487	21.028.724	(2.678.056)	18.350.668
3. Proizvodi in trgovsko blago	0	844.770	0	844.770	0	844.770
<i>III. KRATKOROČNE FINANČNE NALOŽBE</i>	1.111.086	2.567.724	0	3.678.810	(327.380)	3.351.430
1. Kratkoročne finančne naložbe, razen posojil	783.706	1.118.489	0	1.902.195	0	1.902.195
a) Delnice in deleži v družbah v skupini	0	0	0	0	0	0
b) Druge kratkoročne finančne naložbe	783.706	1.118.489	0	1.902.195	0	1.902.195
2. Kratkoročna posojila	327.380	1.449.235	0	1.776.615	(327.380)	1.449.235
a) Kratkoročna posojila družbam v skupini	327.380	0	0	327.380	(327.380)	0
b) Kratkoročna posojila drugim	0	1.449.235	0	1.449.235	0	1.449.235
<i>IV. KRATKOROČNE POSLOVNE TERJATVE</i>	598.054	39.563.917	399.234	40.561.205	(2.261.858)	38.299.347
1. Kratkoročne poslovne terjatve do družb v skupini	54.165	2.071.551	136.142	2.261.858	(2.261.858)	0
2. Kratkoročne poslovne terjatve do kupcev	147.589	27.590.492	200.256	27.938.337	0	27.938.337
3. Kratkoročne poslovne terjatve do drugih	396.300	9.901.874	62.836	10.361.010	0	10.361.010
<i>V. DENARNA SREDSTVA</i>	24.360	554.123	31.946	610.429	0	610.429
C. KRATKOROČNE AKTIVNE ČASOVNE RAZMEJITVE	16.023	1.178.179	209.413	1.403.615	0	1.403.615
ZUNAJBILANČNA SREDSTVA	31.931.571	93.436.994	225.639	125.594.204	0	125.594.204

	PP	EP	SP	SKUPAJ	IZLOČITVE	KONSOLIDIRANO
	31.12.2007	31.12.2007	31.12.2007	31.12.2007	31.12.2007	31.12.2007
OBVEZNOSTI DO VIROV SREDSTEV	25.155.325	63.346.457	2.628.096	91.129.878	(6.999.326)	84.130.552
A. KAPITAL	6.529.095	9.055.835	1.002.880	16.587.810	(3.654.361)	12.933.449
<i>I. VPOKLICANI KAPITAL</i>	<i>417.293</i>	<i>834.585</i>	<i>667.295</i>	<i>1.919.173</i>	<i>(1.501.880)</i>	<i>417.293</i>
1. Osnovni kapital	417.293	834.585	667.295	1.919.173	(1.501.880)	417.293
2. Nvpoklicani kapital (kot odbitna postavka)	0	0	0	0	0	0
<i>II. KAPITALSKE REZERVE</i>	<i>16.789</i>	<i>806.197</i>	<i>9.248</i>	<i>832.234</i>	<i>(815.445)</i>	<i>16.789</i>
<i>III. REZERVE IZ DOBIČKA</i>	<i>41.729</i>	<i>889.779</i>	<i>66.729</i>	<i>998.237</i>	<i>(956.508)</i>	<i>41.729</i>
1. Zakonske rezerve	41.729	83.459	66.729	191.917	(150.188)	41.729
2. Rezerve za lastne deleže in lastne poslovne deleže	0	0	0	0	0	0
3. Lastne delnice in lastni poslovni deleži (kot odbitna postavka)	0	0	0	0	0	0
4. Statutarne rezerve	0	0	0	0	0	0
5. Druge rezerve iz dobička	0	806.320	0	806.320	(806.320)	0
<i>IV. PRESEŽEK IZ PREVRREDNOTENJA</i>	<i>0</i>	<i>90.735</i>	<i>0</i>	<i>90.735</i>	<i>0</i>	<i>90.735</i>
<i>V. PRENEŠENI ČISTI POSLOVNI IZID</i>	<i>5.379.255</i>	<i>4.866.299</i>	<i>121.830</i>	<i>10.367.384</i>	<i>(997.714)</i>	<i>9.369.670</i>
VI. ČISTI POSLOVNI IZID POSLOVNEGA LETA	674.029	1.568.240	137.778	2.380.047	(1.713.740)	666.307
VII. USKUPINJEVALNI POPRAVEK KAPITALA	0	0	0	0	0	0
VIII. KAPITAL MANJŠINSKIH LASTNIKOV	0	0	0	0	2.330.926	2.330.926
B. REZERVACIJE IN DOLOGOROČNE PČR	2.341	190	5.724	8.255	0	8.255
1. Rezervacije	2.341	0	0	2.341	0	2.341
2. Dolgoročne pasivne časovne razmejitev	0	190	5.724	5.914	0	5.914
C. DOLGOROČNE OBVEZNOSTI	0	4.295.800	802.556	5.098.356	587.638	5.685.994
I. Dolgoročne finančne obveznosti	0	4.295.800	802.556	5.098.356	0	5.098.356
1. Dolgoročne finančne obveznosti do družb v skupini	0	0	0	0	0	0
2. Dolgoročne finančne obveznosti do bank	0	4.295.800	802.556	5.098.356	0	5.098.356
3. Druge dolgoročne finančne obveznosti	0	0	0	0	0	0
II. Dolgoročne poslovne obveznosti	0	0	0	0	0	0
1. Dolgoročne poslovne obveznosti do družb v skupini	0	0	0	0	0	0
2. Dolgoročne poslovne obveznosti do dobaviteljev	0	0	0	0	0	0
3. Druge dolgoročne poslovne obveznosti	0	0	0	0	0	0
III. Odložene obveznosti za davek	0	0	0	0	587.638	587.638
Č. KRATKOROČNE OBVEZNOSTI	18.305.198	47.609.939	260.147	66.175.284	(2.589.238)	63.586.046
I. Obveznosti, vključene v skupine za odtujitev	0	0	0	0	0	0
II. Kratkoročne finančne obveznosti	14.576.797	11.959.066	0	26.535.863	(327.380)	26.208.483
1. Kratkoročne finančne obveznosti do družb v skupini	0	327.380	0	327.380	(327.380)	0
2. Kratkoročne finančne obveznosti do bank	14.576.797	10.951.043	0	25.527.840	0	25.527.840
3. Druge kratkoročne finančne obveznosti	0	680.643	0	680.643	0	680.643
III. Kratkoročne poslovne obveznosti	3.728.401	35.650.873	260.147	39.639.421	(2.261.858)	37.377.563
1. Kratkoročne poslovne obveznosti do družb v skupini	2.195.551	66.307	0	2.261.858	(2.261.858)	0
2. Kratkoročne poslovne obveznosti do dobaviteljev	779.612	28.479.417	158.811	29.417.840	0	29.417.840
3. Kratkoročne poslovne obveznosti na podlagi predujmov	332.846	2.829.930	768	3.163.544	0	3.163.544
4. Druge kratkoročne poslovne obveznosti	420.392	4.275.219	100.568	4.796.179	0	4.796.179
D. KRATKOROČNE PASIVNE ČASOVNE RAZMEJITVE	318.691	2.384.693	556.789	3.260.173	(1.343.365)	1.916.808
ZUNAJBILANČNE OBVEZNOSTI	31.931.571	93.436.994	225.639	125.594.204	0	125.819.843

SKUPAJ SREDSTVA	25.155.325	63.346.457	2.628.096	91.129.878	(6.999.326)	84.130.552
SKUPAJ OBVEZNOSTI DO VIROV SREDSTEV	25.155.325	63.346.457	2.628.096	91.129.878	(6.999.326)	84.130.552

Vir: Poslovne knjige podjetij in lastni izračun

TABELA 24: KONSOLIDIRAN IZKAZ POSLOVNEGA IZIDA 2007 V PRIMERU SKUPNEGA PODVIGA

	PP	EP	SP	SKUPAJ	IZLOČITVE	KRI
	2007	2007	2007	2007	2007	2007
1. ČISTI PRIHODEK OD PRODAJE	2.116.427	97.269.579	1.210.246	100.596.252	(927.078)	99.669.174
- proizvodov in storitev na domačem trgu	515.320	49.933.831	0	50.449.151	0	50.449.151
- proizvodov in storitev na domačem trgu iz razmerij do podjetij v skupini	530.639	382.183	14.256	927.078	(927.078)	0
- proizvodov in storitev na domačem trgu iz razmerij do pridruženih podjetij	1.053.968	11.260.151	1.192.390	13.506.509	0	13.506.509
- proizvodov in storitev na tujem trgu	0	25.285.833	3.600	25.289.433	0	25.289.433
- blaga in materiala na tujem trgu	0	329.867	0	329.867	0	329.867
- blaga in materiala na domačem trgu	0	8.768.566	0	8.768.566	0	8.768.566
- proizvodov in storitev na tujem trgu iz razmerij do pridruženih podjetij	16.500	605.484	0	621.984	0	621.984
- blaga in materiala na tujem trgu iz razmerij do pridruženih podjetij	0	703.664	0	703.664	0	703.664
2. SPREMEMBA VREDNOSTI ZALOG PROIZVODOV IN NEDOKONČANE PROIZVODNJE	2.699.600	3.884.462	517.925	7.101.987	0	7.101.987
3. DRUGI POSLOVNI PRIHODKI (s prevrednotovalnimi poslovnimi prihodki)	7.529	962.504	0	970.033	(709.143)	260.890
4. STROŠKI BLAGA, MATERIALA IN STORITEV	(3.087.936)	(97.401.073)	(910.506)	(101.399.515)	(913.627)	(100.485.888)
a) Nabavna vred. prodanega blaga in mat. ter str. porabljenega materiala	(111.974)	(17.999.591)	(12.241)	(18.123.806)		(18.123.806)
b) Stroški storitev	(2.975.962)	(79.401.482)	(898.265)	(83.275.709)	(913.627)	(82.362.082)
5. STROŠKI DELA	(728.594)	(2.979.538)	(531.860)	(4.239.992)	0	(4.239.992)
a) Stroški plač	(511.968)	(2.261.148)	(386.709)	(3.159.825)	0	(3.159.825)
b) Stroški socialnih zavarovanj	(37.324)	(157.664)	(28.309)	(223.297)	0	(223.297)
c) Stroški pokojninskih zavarovanj	(64.726)	(245.133)	(47.173)	(357.032)	0	(357.032)
č) Drugi stroški dela	(114.576)	(315.593)	(69.669)	(499.838)	0	(499.838)
6. ODPISI VREDNOSTI	(54.837)	(1.150.679)	(128.298)	(1.333.814)	(19.501)	(1.314.313)
a) Amortizacija	(50.902)	(304.870)	(13.209)	(368.981)	(19.501)	(349.480)
b) Prevrednotovalni poslovni odhodki pri NDS in OOS	(53)	(13.159)	0	(13.212)	0	(13.212)
c) Prevrednotovalni poslovni odhodki pri obratnih sredstvih	(3.882)	(832.650)	(115.089)	(951.621)	0	(951.621)
7. DRUGI POSLOVNI ODHODKI	(34.942)	(186.249)	(18.322)	(239.513)	(13.451)	(226.062)
8. FINANČNI PRIHODKI IZ DELEŽEV	0	1.513.828	0	1.513.828	556.500	2.070.328
a) Finančni prihodki iz deležev v družbah v skupini	0	0	0	0	0	0
b) Finančni prihodki iz deležev v pridruženih družbah	0	1.260.950	0	1.260.950	556.500	1.817.450
c) Finančni prihodki iz deležev v drugih družbah	0	0	0	0	0	0
d) Finančni prihodki iz drugih naložb	0	252.878	0	252.878	0	252.878
9. FINANČNI PRIHODKI IZ DANIH POSOJIL	20.626	340.712	0	361.338	(90.452)	270.886
a) Finančni prihodki iz posojil danih družbam v skupini	20.020	70.432	0	90.452	(90.452)	0
b) Finančni prihodki iz posojil danih drugim	606	270.280	0	270.886	0	270.886
10. FINANČNI PRIHODKI IZ POSLOVNIH TERJATEV	477	2.157.633	1.658	2.159.768	0	2.159.768
a) Finančni prihodki iz poslovnih terjatev do družb v skupini	0	0	0	0	0	0
b) Finančni prihodki iz poslovnih terjatev do drugih	477	2.157.633	1.658	2.159.768	0	2.159.768
11. FINANČNI ODHODKI IZ OSLABITEV IN ODPISOV finančnih naložb	0	(59.396)	0	(59.396)	0	(59.396)
12. FINANČNI ODHODKI IZ FINANČNIH OBVEZNOSTI	(240.225)	(1.346.893)	(22.570)	(1.609.688)	(90.452)	(1.519.236)
a) Finančni odhodki iz posojil prejetih od družb v skupini	(70.432)	(20.020)	0	(90.452)	(90.452)	0
b) Finančni odhodki iz posojil prejetih od bank	(150.513)	(1.118.705)	(17.532)	(1.286.750)	0	(1.286.750)
c) Finančni odhodki iz drugih finančnih obveznosti	(19.280)	(208.168)	(5.038)	(232.486)	0	(232.486)
13. FINANČNI ODHODKI IZ POSLOVNIH OBVEZNOSTI	(60.560)	(2.551.379)	(31.392)	(2.643.331)	0	(2.643.331)
a) Finančni odhodki iz poslovnih obveznosti do družb v skupini	0	0	0	0	0	0
b) Finančni odhodki iz obveznosti do dobaviteljev in meničnih obveznosti	(133)	(1.092.703)	(31.392)	(1.124.228)	0	(1.124.228)
c) Finančni odhodki iz drugih poslovnih obveznosti	(60.427)	(1.458.676)	0	(1.519.103)	0	(1.519.103)
14. DRUGI PRIHODKI	242.720	948.282	191	1.191.193	0	1.191.193
15. DRUGI ODHODKI	(21.742)	(472.662)	(134)	(494.538)	0	(494.538)
16. POSLOVNI IZID PRED OBDAVČITVIJO	858.543	929.131	86.938	1.874.612	(133.142)	1.741.470
17. DAVEK IZ DOBIČKA	(184.514)	(571.266)	(73.476)	(829.256)	0	(829.256)
18. ODLOŽENI DAVKI	0	0	0	0	(131.797)	(131.797)
19 a. ČISTI POSLOVNI IZID OBRAČUNSKEGA OBDOBJA MANJSINSKIH LASTNIKOV.	0	0	0	0	(93.045)	93.045
19. ČISTI POSLOVNI IZID OBRAČUNSKEGA OBDOBJA	674.029	357.865	13.462	1.045.356	(357.984)	687.372

Vir: Lastni izračun

TABELA 25: KONSOLIDIRANA BILANCA STANJA V PRIMERU SKUPNEGA PODVIGA na dan 31.12.2007

	PP	EP	SP	SKUPAJ	IZLOČITVE	KONSOLIDIRANO
	31.12.2007	31.12.2007	31.12.2007	31.12.2007	31.12.2007	31.12.2007
SREDSTVA	11.732.325	71.192.717	2.953.780	85.878.822	(2.896.442)	82.982.380
A. DOLGOROČNA SREDSTVA	7.238.715	7.529.520	647.016	15.415.251	(2.321.204)	13.094.047
<i>I. NEOPREDMETENA SREDSTVA IN DOLGOROČNE AČR</i>	2.424	25.176	14.775	42.375	0	42.375
1. Neopredmetena sredstva	2.424	25.176	14.775	42.375	0	42.375
2. Dobro ime	0	0	0	0	0	0
3. Druge dolgoročne aktivne časovne razmejitev	0	0	0	0	0	0
<i>II. OPREDMETENA OSNOVNA SREDSTVA</i>	1.563.242	3.506.001	632.241	5.701.484	(689.642)	5.011.842
1. Zemljišča in zgradbe	1.398.876	2.555.448	618.960	4.573.284	(689.642)	3.883.642
a) Zemljišča	0	1.459.183	618.960	2.078.143	0	2.078.143
b) Zgradbe	1.398.876	1.096.265	0	2.495.141	(689.642)	1.805.499
2. Proizvajalne naprave in stroji	0	0	0	0	0	0
3. Druge naprave in oprema	164.366	950.553	13.281	1.128.200	0	1.128.200
4. Opredmetena snovna sredstva, ki se pridobivajo	0	0	0	0	0	0
a) Opredmetena osnovna sredstva v gradnji in izdelavi	0	0	0	0	0	0
b) Predujmi za pridobitev opredmetenih osnovnih sredstev	0	0	0	0	0	0
<i>III. NALOŽBENE NEPREMIČNINE</i>	0	2.902.434	0	2.902.434	0	2.902.434
<i>IV. DOLGOROČNE FINANČNE NALOŽBE</i>	5.673.049	651.203	0	6.324.252	(1.791.863)	4.532.389
1. Dolgoročne finančne naložbe, razen posojil	5.673.049	35.927	0	5.708.976	(1.791.863)	3.917.113
a) Delnice in deleži v družbah v skupini	4.590.358	31.748	0	4.622.106	(4.622.106)	0
b) Delnice in deleži v pridruženih družbah	1.082.691	1.171	0	1.083.862	2.830.243	3.914.105
c) Druge delnice in deleži	0	3.008	0	3.008	0	3.008
2. Dolgoročna posojila	0	615.276	0	615.276	0	615.276
a) Dolgoročna posojila družbam v skupini	0	0	0	0	0	0
a) Dolgoročna posojila družbam v skupini	0	0	0	0	0	0
b) Druga dolgoročna posojila	0	615.276	0	615.276	0	615.276
<i>V. DOLGOROČNE POSLOVNE TERJATVE</i>	0	433.500	0	433.500	0	433.500
1. Dolgoročne poslovne terjatve do družb v skupini	0	0	0	0	0	0
2. Dolgoročne poslovne terjatve do kupcev	0	433.500	0	433.500	0	433.500
<i>VI. ODLOŽENE TERJATVE ZA DAVEK</i>	0	11.206	0	11.206	160.301	171.507
B. KRATKOROČNA SREDSTVA	4.477.587	62.485.018	2.097.351	69.059.956	(575.238)	68.484.718
<i>I. SREDSTVA (SKUPINE ZA ODTUJITEV) ZA PRODAJO</i>	0	6.295.800	0	6.295.800	0	6.295.800
<i>II. ZALOGE</i>	2.699.600	15.997.544	1.783.728	20.480.872	0	20.480.872
1. Material	0	1.291.274	0	1.291.274	0	1.291.274
2. Nedokončana proizvodnja	2.699.600	13.861.500	1.783.728	18.344.828	0	18.344.828
3. Proizvodi in trgovsko blago	0	844.770	0	844.770	0	844.770
<i>III. KRATKOROČNE FINANČNE NALOŽBE</i>	1.111.086	2.567.724	0	3.678.810	(327.380)	3.351.430
1. Kratkoročne finančne naložbe, razen posojil	783.706	1.118.489	0	1.902.195	0	1.902.195
a) Delnice in deleži v družbah v skupini	0	0	0	0	0	0
b) Druge kratkoročne finančne naložbe	783.706	1.118.489	0	1.902.195	0	1.902.195
2. Kratkoročna posojila	327.380	1.449.235	0	1.776.615	(327.380)	1.449.235
a) Kratkoročna posojila družbam v skupini	327.380	0	0	327.380	(327.380)	0
b) Kratkoročna posojila drugim	0	1.449.235	0	1.449.235	0	1.449.235
<i>IV. KRATKOROČNE POSLOVNE TERJATVE</i>	598.054	37.673.917	275.234	38.547.205	(247.858)	38.299.347
1. Kratkoročne poslovne terjatve do družb v skupini	54.165	181.551	12.142	247.858	(247.858)	0
2. Kratkoročne poslovne terjatve do kupcev	147.589	27.590.492	200.256	27.938.337	0	27.938.337
3. Kratkoročne poslovne terjatve do drugih	396.300	9.901.874	62.836	10.361.010	0	10.361.010
<i>V. DENARNA SREDSTVA</i>	68.847	(49.967)	38.389	57.269	0	57.269
C. KRATKOROČNE AKTIVNE ČASOVNE RAZMEJITVE	16.023	1.178.179	209.413	1.403.615	0	1.403.615
ZUNAJBILANČNA SREDSTVA	31.931.571	93.436.994	225.639	125.594.204	0	125.594.204

	PP	EP	SP	SKUPAJ	IZLOČITVE	KONSOLIDIRANO
	31.12.2007	31.12.2007	31.12.2007	31.12.2007	31.12.2007	31.12.2007
OBVEZNOSTI DO VIROV SREDSTEV	11.732.325	71.192.717	3.015.675	85.940.717	(2.958.337)	82.982.380
A. KAPITAL	6.529.095	7.845.460	940.459	15.315.014	(2.675.197)	12.639.817
<i>I. VPOKLICANI KAPITAL</i>	417.293	834.585	667.295	1.919.173	(1.501.880)	417.293
1. Osnovni kapital	417.293	834.585	667.295	1.919.173	(1.501.880)	417.293
2. Nvpoklicani kapital (kot odbitna postavka)	0	0	0	0	0	0
<i>II. KAPITALSKE REZERVE</i>	16.789	806.197	9.248	832.234	(815.445)	16.789
<i>III. REZERVE IZ DOBIČKA</i>	41.729	889.779	66.729	998.237	(956.508)	41.729
1. Zakonske rezerve	41.729	83.459	66.729	191.917	(150.188)	41.729
2. Rezerve za lastne deleže in lastne poslovne deleže	0	0	0	0	0	0
3. Lastne delnice in lastni poslovni deleži (kot odbitna postavka)	0	0	0	0	0	0
4. Statutarne rezerve	0	0	0	0	0	0
5. Druge rezerve iz dobička	0	806.320	0	806.320	(806.320)	0
<i>IV. PRESEŽEK IZ PREVREDNOTENJA</i>	0	90.735	0	90.735	0	90.735
<i>V. PRENEŠENI ČISTI POSLOVNI IZID</i>	5.379.255	4.866.299	183.725	10.429.279	(1.059.609)	9.369.670
VI. ČISTI POSLOVNI IZID POSLOVNEGA LETA	674.029	357.865	13.462	1.045.356	(357.984)	687.372
<i>VII. KAPITAL MANJŠINSKIH LASTNIKOV</i>	0	0	0		2.016.229	2.016.229
B. REZERVACIJE IN DOLOGOROČNE PČR	2.341	190	5.724	8.255	0	8.255
1. Rezervacije	2.341	0	0	2.341	0	2.341
2. Dolgoročne pasivne časovne razmejitev	0	190	5.724	5.914	0	5.914
C. DOLOGOROČNE OBVEZNOSTI	0	4.295.800	1.252.556	5.548.356	292.098	5.840.454
<i>I. Dolgoročne finančne obveznosti</i>	0	4.295.800	1.252.556	5.548.356	0	5.548.356
1. Dolgoročne finančne obveznosti do družb v skupini	0	0	0	0	0	0
2. Dolgoročne finančne obveznosti do bank	0	4.295.800	1.252.556	5.548.356	0	5.548.356
3. Druge dolgoročne finančne obveznosti	0	0	0	0	0	0
<i>II. Dolgoročne poslovne obveznosti</i>	0	0	0	0	0	0
1. Dolgoročne poslovne obveznosti do družb v skupini	0	0	0	0	0	0
2. Dolgoročne poslovne obveznosti do dobaviteljev	0	0	0	0	0	0
3. Druge dolgoročne poslovne obveznosti	0	0	0	0	0	0
<i>III. Odložene obveznosti za davek</i>	0	0	0	0	292.098	292.098
Č. KRATKOROČNE OBVEZNOSTI	4.882.198	58.009.939	260.147	63.152.284	(575.238)	62.577.046
<i>I. Obveznosti, vključene v skupine za odtujitev</i>	0	0	0	0	0	0
<i>II. Kratkoročne finančne obveznosti</i>	3.167.797	22.359.066	0	25.526.863	(327.380)	25.199.483
1. Kratkoročne finančne obveznosti do družb v skupini	0	327.380	0	327.380	(327.380)	0
2. Kratkoročne finančne obveznosti do bank	3.167.797	21.351.043	0	24.518.840	0	24.518.840
3. Druge kratkoročne finančne obveznosti	0	680.643	0	680.643	0	680.643
<i>III. Kratkoročne poslovne obveznosti</i>	1.714.401	35.650.873	260.147	37.625.421	(247.858)	37.377.563
1. Kratkoročne poslovne obveznosti do družb v skupini	181.551	66.307	0	247.858	(247.858)	0
2. Kratkoročne poslovne obveznosti do dobaviteljev	779.612	28.479.417	158.811	29.417.840	0	29.417.840
3. Kratkoročne poslovne obveznosti na podlagi predujmov	332.846	2.829.930	768	3.163.544	0	3.163.544
4. Druge kratkoročne poslovne obveznosti	420.392	4.275.219	100.568	4.796.179	0	4.796.179
D. KRATKOROČNE PASIVNE ČASOVNE RAZMEJITVE	318.691	1.041.328	556.789	1.916.808	0	1.916.808
ZUNAJBILANČNE OBVEZNOSTI	31.931.571	93.436.994	225.639	125.594.204	0	0

SKUPAJ SREDSTVA	11.732.325	71.192.717	3.015.675	85.940.717	(2.958.337)	82.982.380
SKUPAJ OBVEZNOSTI DO VIROV SREDSTEV	11.732.325	71.192.717	3.015.675	85.940.717	(2.958.337)	82.982.380

Vir: Lastni izračun

6. SKLEP

Namen magistrske naloge je bil prikazati pomen konsolidiranih računovodskih izkazov za potrebe vodenja in odločanja s poudarkom na gradbeni skupini kapitalsko povezanih podjetij za katero veljajo posebnosti pri izkazovanju prihodkov in odhodkov po pogodbah o gradbenih delih.

Računovodski izkazi morajo prikazovati resnično stanje premoženja in poslovni izid podjetja ter celotne skupine, ki jo sestavljajo kapitalsko povezana podjetja. Razmere na trgu vodijo do vse večjega števila različnih kapitalskih povezav, s čimer se povečuje pomembnost konsolidiranih računovodskih izkazov in števila uporabnikov informacij, ki jih ti izkazi vsebujejo.

Pred samim začetkom konsolidiranja moramo vedeti predvsem zakaj konsolidiramo, kako je opredeljena skupina, ki je predmet konsolidiranja in komu so konsolidirani računovodski izkazi namenjeni.

Obravnavana gradbena skupina podjetij ne kotira na borzi, je v privatnem lastništvu, zato je krog uporabnikov informacij skrčen predvsem na lastnike in banke, ter investitorje.

Tako je bil moj cilj podrobneje izdelati, prikazati in predlagati pogodbeno oziroma organizacijsko ureditev načina izgradnje gradbenih projektov v skupini kot skupni podvig z namenom, da bi že posamični računovodski izkazi imeli takšno informacijsko vrednost, kot jo imajo konsolidirani računovodski izkazi v smislu neiztrženih dobičkov, ki so vsebovani v posamičnih računovodskih izkazih in lahko predstavljajo pomemben del izločenih dobičkov znotraj skupine v konsolidiranih računovodskih izkazih.

Z magistrskim delom je bil cilj dosežen in sicer prikazala sem, na kakšen način naj bi gradbena skupina podjetij zgradila objekt in imela »pravilne« računovodske izkaze.

V primeru, ko je investitor in izvajalec gradbeno obrtniških del in storitve inženiringa katero od podjetij v skupini, so v posamičnih računovodskih izkazih prikazani dobički, ki jih skupina kot taka ne realizira, zato je edini pravi dobiček konsolidirani dobiček. Ravno zaradi dejstva nerealiziranih dobičkov tj. dobičkov ustvarjenih znotraj poslovne skupine so tudi banke tiste, ki pri odobritvi posojil vedno pogosteje zahtevajo konsolidirane računovodske izkaze. Posamični računovodski izkazi so postali sekundarnega pomena.

Zaključimo lahko, da je ustvarjanje dobičkov znotraj poslovne skupine z vidika konsolidiranih računovodskih izkazov slabše, saj se del dobičkov in sicer dobički, ki so bili v posameznih poslovnih obdobjih izločeni nikoli ne prikažejo v postavki

tekočega konsolidiranega poslovnega izida, ampak se ob realizaciji dobičkov z vidika poslovne skupine obračunajo v postavki kapitala in sicer v postavki prenešenega poslovnega izida. Ravno tako lahko zaključimo, da so posamični računovodski izkazi »napihnjeni« tj. vsebujejo dobičke, ki na trgu še niso realizirani, le ti pa lahko pomembno vplivajo na velikost dobička skupine.

V magistrski nalogi sem zaradi pomembnega izpada dobičkov oziroma dobičkov, ki so jih podjetja v skupini realizirala znotraj poslovne skupine prikazala možen način izgradnje projekta in sicer v smislu skupnega podviga, kot skupaj obvladovanega delovanja. V takem primeru vsak podvižnik uporablja svoja sredstva (denar, opredmetena osnovna sredstva,...) in skrbi za lastne zaloge. Pri vsakem podvižniku se pojavljajo stroški in obveznosti, poskrbeti pa mora tudi za lastno financiranje, s čimer so povezane njegove obveznosti.

Glede na svoj delež v skupaj obvladovanem delovanju, ki ga določa pogodbeni sporazum, mora podvižnik v svojih posamičnih računovodskih izkazih pripoznati sredstva, ki jih obvladuje in obveznosti, ki jih prevzame ter del odhodkov, ki jih prevzame in svoj del prihodkov od prodaje blaga ali storitev skupnega podviga.

Ker podvižnik v primeru skupaj obvladovanega delovanja v svojih računovodskih izkazih že pripoznava sredstva, obveznosti, prihodke in odhodke, v zvezi z naštetimi postavkami, v postopku konsolidacije niso potrebni preračuni in drugi postopki konsolidiranja. Konsolidirani računovodski izkazi so preprosto vsota posamičnih računovodskih izkazov.

S tem načinom izgradnje objekta, bi podjetja v svojih posamičnih računovodskih izkazih pripoznavala »pravilno« bilančno vsoto in »pravilni« poslovni izid. Zaradi te lastnosti, bi imeli vsi uporabniki računovodskih izkazov posameznega podjetja pravilne informacije, v postopku konsolidacije pa do izločanja ne bi prišlo in skupina kot taka bi v konsolidiranih računovodskih izkazih pripoznala celotni dobiček kot tekoči dobiček poslovnega leta.

Ravno tako lahko zaključimo, da bi podjetje v primeru skupaj obvladovanega delovanja imelo manjši problem z dokazovanjem transfernih cen, saj bi bila predmet dokazovanja in priprave dokumentacije le ena transferna cena tj. cena, po kateri so si podjetja ob zaključku projekta razdelila dobiček.

7. LITERATURA

1. Belič Damjan: Sestavine pogodbe o skupnem vlaganju. Podjetje in delo, Ljubljana, 1993, 4., str. 296-395.
2. Broadbent Mick, John Cullen: Managing financial resources. 3th edition. Chartered management institution, 2003. 423 str.
3. Burke Rory: Project management: Planning&control&techniques. Burke publishing, 2003. 376. str.
4. Collier Nathan S., Collier Courtland A., Halperin Dan A.: Construction funding: The process of real estate development, appraisal and finance. New York: John Wiley&Sons, 2002. 368 str.
5. Dubrovski Drago: Strateške poslovne in kapitalske povezave. Koper: Univerza za management, 2004. 255 str.
6. Eddey Peter H, Accounting for corporate combinations and associations. New York: Prentice-Hall, 1999. 317 str.
7. Finnerty John D.: Project financing: Asset-based financial engineering. New York: John Wiley&Sons, 1996. 384 str.
8. Falatov Peter, Hrastelj Tone, Vežjak Danilo: Načrtovanje skupnih vlaganj v tujini. Maribor: Založba Obzorje, 1980. 312 str.
9. Gorenc Sebastijan: Najpogostejše napake v računovodskih izkazih podjetij v Sloveniji. Ljubljana: Revizor št. 5-6, 1999. Str. 52-71.
10. Gray Clifford F., Larson Erik W.: Project management, the managerial process. New York: McGraw – Hill, 2003. 574 str.
11. Horvat Tatjana: Konsolidirani letni računovodski izkazi. Ljubljana: Gospodarski vestnik, št. 12 (22.03.2001). Str. 62.
12. Ilešič Mirko: Pogodbeni joint-venture v jugoslovanski zakonodaji. Ljubljana: Podjetje in delo, št. 4, 1991. Str. 319.
13. Johansson Sven-Erik, Östman Lars: Accounting Theory Integrating Behavior and Measurement. London: Pitman Publishing, 1995. 370 str.
14. Kennedy R.D., McMullen S.Y.: Financial statements. Form and Interpretation. Homewood. Illusions: Irwin, 1968. 655 str.
15. Kocbek Marijan: Letno poročilo, bilance in računovodski izkazi. Ljubljana: Podjetje in delo št. 2 (05.05.2003). Str. 23.
16. Kokotec-Novak Majda: Skupinski računovodski izkazi glede na opredelitve v SRS. Zbornik referatov 10. posvetovanja društva računovodskih in finančnih delavcev Maribor. Maribor: Društvo računovodskih in finančnih delavcev Maribor, 1995. Str. 45-57.
17. Koželj Stanko: Za nami je 27. simpozij. IKS št. 6, Revija za računovodstvo in finance. Ljubljana: Zveza računovodij, finančnikov in revizorjev Slovenije, 1995. Str. 106-108.
18. Larsen E. John: Modern advanced accounting. New York: McGraw – Hill, 1994. 970 str.

19. Marcon Petra: Naši koncerni in holdingi. Ljubljana: Gospodarski vestnik št. 4 (27.01.2000). Str. 16.
20. Novak Romana: Prevare v računovodskih izkazih. Ljubljana: Revizor, 1998, št. 8-9. Str. 44-65.
21. Peterson Steven J.: Construction accounting and financial management. Ohio: Weber state university, 2005. 556 str.
22. Porter Robert: Bussines allinace guide: The hidden weapon. New York: John Wiley&Sons, 1993. 337. str.
23. Prisljan Barbara: Izločanje prihodkov in odhodkov, Gradivo za računovodsko šolo konsolidiranja (uskupinjevanja). Ljubljana: Zveza računovodij, finančnikov in revizorjev Slovenije, 2006. 7 str.
24. Prisljan Barbara: Izločanje terjatev in obveznosti, Gradivo za računovodsko šolo konsolidiranja (uskupinjevanja). Ljubljana: Zveza računovodij, finančnikov in revizorjev Slovenije, 2006. 17 str.
25. Rodošek Edo: Osnove organizacije v gradbeništvu. Ljubljana: Fakulteta za gradbeništvo in geodezijo, 1998. 192 str.
26. Rupnik Lado: Javnofinančni pojmovnik s slovensko-angleško-nemško-francoskim slovarčkom. Ljubljana: Slovenski inštitut za revizijo, 1997. 196 str.
27. Sutton Tim: Corporate Finance Accounting and Reporting. Harlow: Financial Times Prentice Hall, 2000. 754 str.
28. Turk Ivan: Računovodske rešitve pri skupnih podvigih. IKS št. 12, Revija za računovodstvo in finance. Ljubljana: Zveza računovodij, finančnikov in revizorjev Slovenije, 2004. Str. 77-86.
29. Turk Ivan et al.: Finančno računovodstvo. Ljubljana: Slovenski inštitut za revizijo, Zveza računovodij finančnikov in revizorjev Slovenije, 2004. 814 str.
30. Vežjak Blanka: S priključitvijo k Evropski uniji tudi v Sloveniji obvezni mednarodni računovodski standardi. Ljubljana: Revizor 11, 2003. Str 30-57.
31. Vozel Mojca: Za skupino edini ustrezni konsolidirani izkazi. Finance št. 176 (19.05.2005). Str. 22.
32. Vrankar Mateja: Konsolidirani (skupinski) računovodski izkazi. IKS št. 1-2, Revija za računovodstvo in finance. Ljubljana: Zveza računovodij, finančnikov in revizorjev Slovenije, 2008. Str. 183-218.
33. Vrankar Mateja: Konsolidiranje (uskupinjevanje) kapitala, Gradivo za računovodsko šolo konsolidiranja (uskupinjevanja). Ljubljana: Zveza računovodij, finančnikov in revizorjev Slovenije, 2006. 30 str.
34. Vrankar Mateja: Izločanje vmesnih dobičkov in izgub, Gradivo za računovodsko šolo konsolidiranja (uskupinjevanja). Ljubljana: Zveza računovodij, finančnikov in revizorjev Slovenije, 2006. 8 str.
35. Vrankar Mateja: Razmejevanje davka pri konsolidiranju (uskupinjevanju), Gradivo za računovodsko šolo konsolidiranja (uskupinjevanja). Ljubljana: Zveza računovodij, finančnikov in revizorjev Slovenije, 2006. 8 str.
36. Vrankar Mateja: Kako pravilno brati konsolidirane računovodske izkaze. Finance št. 213 (8.11.2007). Str. 20

37. Yescombe E.R.: Principles of project finance. London: Yescombe Consulting, 2002. 344 str.
38. Zadavec Rajko: Zaključni račun z analizo. Ljubljana: Primath, 1997. 281 str.
39. Zrinski Jasmina: Kako določiti pravila za pripravo konsolidiranih računovodskih izkazov. Gradivo za strokovni seminar Poslovne akademije Finance, 2007. 25 str., 21 pril.

8. VIRI

1. Mednarodni računovodski standardi 2001. Ljubljana: Zveza računovodij, finančnikov in revizorjev Slovenije, 2001. 1357 str.
2. Slovenski računovodski standardi 2006. Ljubljana. Zveza računovodij, finančnikov in revizorjev Slovenije, 2007. 320 str.
3. Transfer pricing guidelines for multinational enterprises and tax administration. Paris: Organization for economic co-operation and development, 2001. 176.str.
4. Zakon o gospodarskih družbah - ZGD-1 (Uradni list RS, št. 42/2006).
5. Zakon o davku od dohodkov pravnih oseb – ZDDPO-2 (Uradni list RS, št. 117/2006).
6. Interno gradivo družb PP d.o.o., EP d.d. in SP d.o.o.